

3.3. Palvelut

Työvoimapalveluita ovat:

- *työvoimaviranomaisen tarjoamat työvoimapalvelut,*
- *työvoimapalveluiden valtakunnalliset palvelut sekä*
- *työllisyydenhoidon ekosysteemin muut palvelukokonaisuudet.*

Osa kuvatuista palveluista on suoraan loppuasiakkaille tarjottavia ydin- tai lisäpalveluita ja osa näiden palveluiden tuottamisessa tarvittavia tukipalveluita.

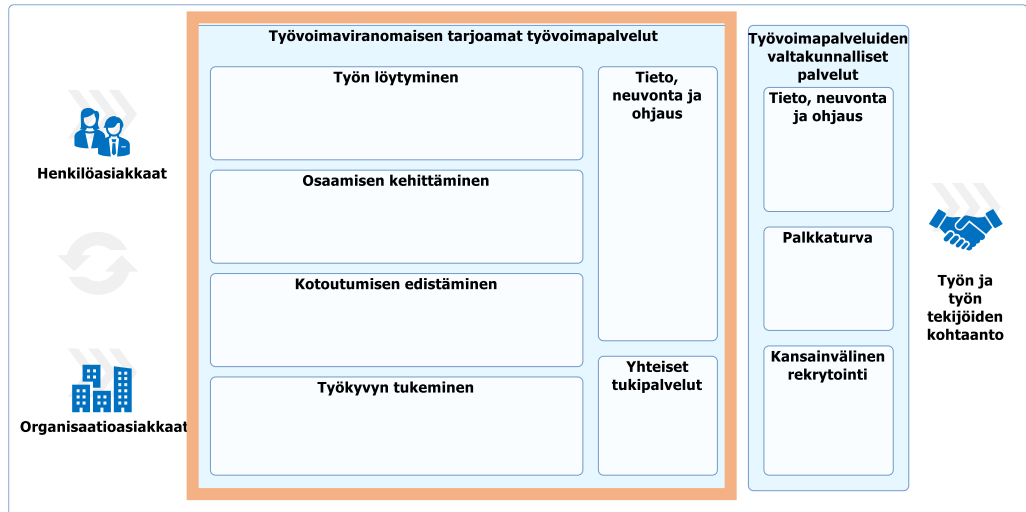
⚠ Tämä viitearkkitehtuuri keskittyy kuvaamaan ennen kaikkea lakisääteisiin tehtäviin perustuvia palveluita (ydinpalveluita), jotka ovat yhteisiä kaikille työvoimaviranomaisille. Tämän lisäksi työvoimaviranomaiset voivat laajentaa viitearkkitehtuuria tarjoamalla omia, vapaaehtoisuuteen perustuvia palveluita (lisäpalveluita), joita ei ole kuvattu tässä viitearkkitehtuurissa tarkemmin.

⚠ Tämä viitearkkitehtuuri ei sido työvoimaviranomaisia palvelutuotannon organisoinnissa yksityiskohtaisella tasolla. On tunnistettu, että tarpeet työvoimapalveluiden integroimiseksi osaksi kuntien paikallisia palveluekosysteemejä vaihtelevat tapauskohtaisesti. Kuvatut palvelut ja palvelualueet ovat näin ollen ohjeellisia ja palveluiden toteutuksessa voidaan käyttää myös paikallista harjontaa lainsäädännön asettamien raamien puitteissa.

3.3.1. Työvoimaviranomaisen tarjoamat työvoimapalvelut

Työvoimapalveluiden keskeisiä työvoimaviranomaisen vastuulla olevia palvelualueita ovat *työn löytäminen, osaamisen kehittäminen, kotoutumisen edistäminen, työkyvyn tukeminen, tieto-, neuvonta- ja ohjauspalvelut* sekä *yhteiset tukipalvelut*.

❗ Alla oleva kaavio on havainnollistava. Täysikokoinen kaavio löytyy liitteistä ja kaavion sisältöä on avattu tarkemmin seuraavissa aliosioissa.

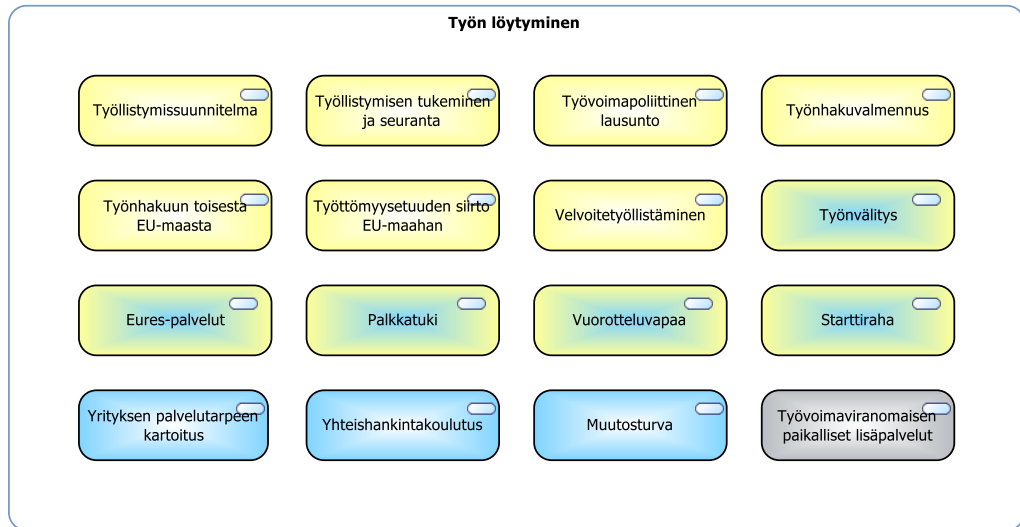

Värikoodien selitteet:

Kaavio 11 – Palvelukartta

Työn löytäminen

Työn löytämisen palveluilla edistetään työvoiman kysynnän ja tarjonnan kohtaamista siten, että avoimet työpaikat täyttyvät ja työtä hakevat saavat työtä nopeasti. Työn löytämisen palveluita ovat:

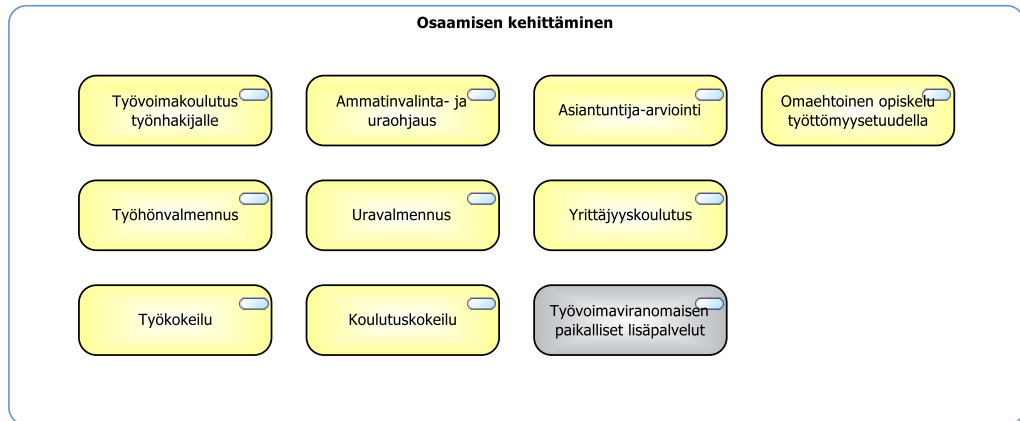
Palvelu	Kuvaus
Työllistymissuunnitelma	Asiakkaan kanssa yhteistyössä laaditaan työllistymissuunnitelma. Suunnitelmassa sovitaan siitä, mitä asiakas tekee edistääkseen työllistymistään. Työllistymissuunnitelman voi korvata myös aktiivointisuunnitelma tai monialainen työllistymissuunnitelma (ks. <i>työkyvyn tukeminen</i>).
Työllistymisen tukeminen ja seuranta	Työllistymisen tukeminen ja seuranta käsittää työnhakijaksi kirjaamisen, työnhakijan haastattelun/t sekä työllistymissuunnitelman toteutumisen seurannan. Työllistymisen tukemiseen liittyy aina työllistymissuunnitelman laatiminen (ks. myös <i>aktiivointisuunnitelma</i> , <i>monialainen työllistymissuunnitelma</i> ja <i>kotoutumissuunnitelma</i>) sekä usein myös muita työvoimapalveluita, kuten työvoimakoulutusta. Työllistymisen tukemiseen liittyen annetaan lausuntoja työttömyysetuuden työvoimapolitiittisista edellytyksistä työttömyysetuuden maksajille. Työllistymisen tukeminen ja seuranta voidaan nähdä palveluketjuna, joka on yhden tai useamman viraston tuottama palvelujen tai käsittelyprosessien sarja tai rinnakkainen suoritus, joka tähtää yhden asiakastarpeen täyttämiseen, ja joka näkyy asiakkaalle yhtenä prosessina.

Työvoimapoliittinen lausunto	Työvoimapoliittinen lausunto on työvoimaviranomaisen työttömyyskassalle tai Kelalle antama lausunto työnhakijan oikeudesta työttömyysetuuteen.
Työnhakuvalmennus	Työnhakuvalmennuksen avulla asiakas saa valmiudet omatoimiseen työnhakuun. Työnhakuvalmennuksessa asiakas perehtyy työnhakuprosessiin ja oppii käyttämään työnhakukanavia ja arvioimaan laaja-alaisesti eri työpaikkavaihtoehtoja oman työnhakunsa ja osaamisensa näkökulmasta.
Työnhakuun toisesta EU-maasta	Palvelu mahdollistaa EU/ETA-maasta Suomeen tulevan henkilön oikeuden lähtömaansa työttömyysetuuteen hänen ollessaan työnhaussa Suomessa.
Työttömyysetuuden siirto EU-maahan	Työvoimaviranomainen antaa asiakkaalle OF4-lausunnon, jonka perusteella työttömyysetuuden maksaja tekee päätöksen asiasta (EU U2-lomake), kun asiakas lähtee EU-työnhakuun. Palvelu mahdollistaa oikeuden saada edelleen lähtömaan työttömyysetuutta, kun asiakas etsii työtä toisesta maasta.
Velvoite-työllistäminen	Velvoitetyöllistäminen on lakisäätöinen palvelu, jossa kaupungin on tietyin ehdoin tarjottava työtä yli 57-vuotiaille työnhakijoille, joiden työttömyyspäiväraha-aika on täyttymässä ennen 61-vuoden ikää. Velvoitetyön on oltava työssäoloehdon täyttävää kokoaikaista työtä ja sen kesto on enintään 26 viikkoa. Velvoitetyön kestossa huomioidaan aikaisempi työssäoloehdon kertymä, koska se lyhentää velvoitetyön kestoä. Työsuhde voi alkaa vasta silloin, kun työttömyysturvan enimmäisaika on tullut täyteen.
Työnvälitys	Työvoimaviranomainen julkaisee tietoja avoimista työpaikoista, työnhakijalle etsitään hänelle sopivia työpaikkoja (työtarjous) ja työnantajalle sopivia hakijoita (ehdokasasettelu), yritystoiminnan jatkajaa/yrittäjäkumppania tai järjestetään rekrytointitilaisuuksia. Avoimia työpaikkoja välitetään myös Eures-järjestelmään.
Eures-palvelut	Työvoimapalveluiden kansainvälisen työnvälityksen Eures-asiantuntijat kuuluvat laajaan eurooppalaiseen julkisten työhallintojen yhteistyöverkoston (European Employment Services). Eures-verkosto opastaa ja neuvoo työnhakijoita työhausta

	<p>EU/ETA-alueelle verkkopalveluna sekä henkilökohtaisena palveluna. Mikäli työnantaja ei löydä sopivaa työntekijää kotimaasta, hakua voidaan laajentaa Eurooppaan (EU-maat, Norja, Sveitsi ja Liechtenstein). Eures-verkosto opastaa ja neuvoo työnantajia kansainväliseen rekrytointiin liittyvissä asioissa sekä antaa työnantajalle kansainvälisen rekrytoinnin palvelua (suunnittelevat rekrytoinnin toteutuksen yhdessä työnantajan kanssa, voivat tukea työpaikkailmoituksen laatimisessa ja markkinoinnissa, ottaa hakemukset vastaan, osallistua hakijoiden valintaan jne. sekä tukea työntajaa prosessin eri vaiheissa). He myös opastavat rekrytointiin liittyen Suomeen tulevia työntekijöitä. Lisäksi Eures-palvelua on itsepalveluna eurooppalainen CV-pankki, jossa rekisteröitynyt työnantaja voi selata ansioluetteloja hakijoilta eri puolilta maailmaa. Työnantaja voi lähteä myös mukaan EU/ETA-maiden välisiin kv-rekrytointitapahtumiin, joita järjestetään sekä virtuaalisesti että livenä toisissa maissa. Eures-palvelua ovat myös Targeted Mobility Scheme -liikkuvuushanke, jonka kautta yritykselle ja työntekijälle voidaan myöntää taloudellista tukea kansainvälisen rekrytoinnin kustannuksiin, sekä kv-rekrytoinnin virtuaalitapahtumat (EOJD).</p>
Palkkatuki	<p>Työnantajalle työttömän työnhakijan työllistymisen edistämiseksi myönnettävä tuki palkkauskustannuksiin. Tuen määrään ja palkkatuen keston vaikuttaa työnhakijan työttömyyden kesto.</p>
Vuorotteluvapaa	<p>Vuorotteluvapaa on järjestely, jossa työntekijä työnantajansa kanssa tekemänsä vuorottelusopimuksen mukaisesti vapautuu määräajaksi työnteosta. Vuorotteluvapaan ajaksi työnantaja sitoutuu palkkaamaan työvoimaviranomaisen asiakkaana työttömänä työnhakijana olevan henkilön.</p> <p>Työvoimaviranomainen tarkistaa vuorotteluvapaalle jäävän henkilön kelpoisuuden vuorotteluvapaaseen sekä sijaisen kelpoisuuden toimimaan vuorotteluvapaan sijaisena. Työnvälityksen keinoin etsitään vuorotteluvapaalle jäävälle henkilölle sijaiseksi henkilö, joka on työttömänä, jollei yrityksellä ennestään ole vuorotteluvapaakelpoista sijaista tiedossa.</p>
Starttiraha	<p>Aloittaville yrittäjille suunnattu tuki, jonka tarkoituksena on turvata yrittäjän toimeentulo silloin, kun yritystoiminta on vasta alkamassa.</p>

<p>Yrityksen palvelutarpeen kartoitus</p>	<p>Yritysassiakkaan palvelutarvetta arvioidaan kokonaisvaltaisesti ja ratkaisukeskeisesti, ja yritys ohjataan tarkoituksenmukaisesti palveluihin. Tavoitteena on edistää alkavaa yritystoimintaa ja yritystoiminnan kehittämistä sekä avustaa osaavien työntekijöiden ja yhteistyökumppaneiden löytämisessä. Palveluiden tarjonnassa hyödynnetään sekä TEM-konsernin että seudullisten yrityspalvelutoimijoiden palveluvalikoimaa ja asiantuntijaosastamista.</p>
<p>Yhteishankintakoulutus</p>	<p>Yrityksen tarpeista lähtevä työvoimakoulutus. Yhteishankintakoulutus on työvoimakoulutuksena toteutettavaa yritykselle räätälöityä ammatillista aikuiskoulutusta, jonka yritys ja työvoimaviranomainen hankkivat ja rahoittavat yhdessä. Koulutuksen toteuttaa kolmas osapuoli, tavallisesti joku koulutusorganisaatio.</p>
<p>Muutosturva</p>	<p>Työllistymistä edistävän toimintasuunnitelman laatiminen yhdessä työnantajan ja irtisanomisuhan alaisen henkilöstön kanssa. Muutosturva liittyy tilanteisiin, joissa yrityksellä on tarve vähentää henkilöstöään ja joissa julkisilla työvoimapalveluilla pyritään edistämään työttömyysuhan alla olevien mahdollisimman nopeaa uudelleen työllistymistä.</p> <p>Jos muutosneuvottelut koskevat kahden tai useamman työvoimaviranomaisen toimialueella sijaitsevaa työnantajan toimipaikkaa tai jos työnantajan palveluksesta irtisanottavien henkilöiden kotikunnat sijaitsevat eri työvoimaviranomaisten toimialueella, työvoimaviranomaisten on tehtävä yhteistyötä tehtävien toteuttamisessa.</p> <p>Muutosturvalla on erityinen rooli äkillisissä rakennemuutoksissa, jossa alueellisesti tai valtakunnallisesti merkittävä työnantaja tai toimiala irtisanoo suuren määrän työntekijöitä kerralla konkurssin tai laajan sopeuttamistoimenpiteen johdosta. Positiivisissa rakennemuutostilanteissa alueen elinkeinorakenne ja työllisyys muuttuvat puolestaan nopeasti parempaan suuntaan, mikä voi vastaavasti luoda tarvetta työvoimapalveluille.</p>
<p>Työvoimaviranomaisten paikalliset lisäpalvelut</p>	<p>Työvoimaviranomaiset voivat järjestää lakisääteisten ydinpalveluiden lisäksi haluamiaan paikallisesti räätälöityjä lisäpalveluita. Tällaisia palveluita ei ole kuvattu tarkemmin tässä viitearkkitehtuurissa.</p>

Osaamisen kehittäminen

Osaamisen kehittämisen palvelut turvaavat osaavan työvoiman saatavuutta, edistävät yritystoiminnan aloittamista ja kansainvälistymistä. Osaamisen kehittämisen palveluita ovat:

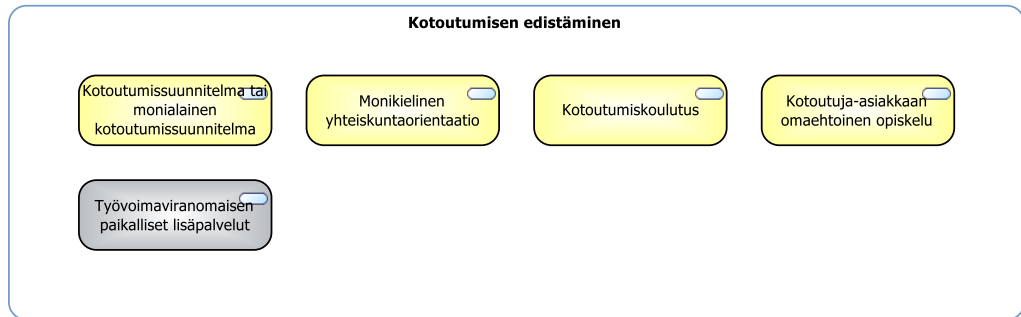
Palvelu	Kuvaus
Työvoimakoulutus työnhakijalle	Työvoimakoulutus on ammatillista valmiuksia edistävää koulutusta, joka voi olla tutkintotavoitteista tai jatko- ja täydennyskoulutusta, joka ei tähtää tutkintoon. Valtionosuusrahoitteinen työvoimakoulutus (VOS-työvoimakoulutus) on opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämällä valtionosuusrahoituksella toteutettavaa työvoimakoulutusta. VOS-työvoimakoulutuksena voidaan järjestää koko tutkintoja, osa tai osia tutkinnosta tai ammatillista osaamista syventävää tai täydentävää koulutusta. Työvoimakoulutukset ovat tarkoitettu ensisijaisesti työttömille tai työttömyysuhan alaisille aikuisille, jotka ovat suorittaneet oppivelvollisuutensa. Työvoimakoulutusta järjestetään ammatillisissa oppilaitoksissa ja yksityisissä oppilaitoksissa, minkä lisäksi sitä voidaan hankkia korkeakoulujen jatkuvan oppimisen koulutustarjonnasta (täydennyskoulutus, avoin korkeakoulukoulutus) tai mahdollisesti työvoimaviranomaisen hankkimana tutkintoon johtavana tilauskoulutuksena.
Ammatinvalinta- ja uraohjaus	Ammatinvalinta- ja uraohjaus on työvoimapalvelujen psykologien tarjoamaa ohjausta ammatti-, koulutus- tai työvaihtoehtojen arviointiin ja valintoihin. Henkilöasiakkaan ammatinvalinta- ja uravaihtoehtojen, osaamisen sekä soveltuvuuden selvittämiseksi ammatinvalinta- ja uraohjauksessa voidaan asiakkaan suostumuksella tarvittaessa käyttää asiakas- ja ammattimaisia psykologisia arviointimenetelmiä.

<p>Asiantuntija-arviointi</p>	<p>Työvoimaviranomainen ohjaa asiakkaan asiantuntija-arviointiin henkilöasiakkaan osaamisen, ammattitaidon, soveltuvuuden sekä työ-, yritystoiminta- ja koulutusvaihtoehtojen selvittämiseksi. Palvelut voidaan tuottaa itse tai hankkia markkinoilta. Yleisimpiä arviointipalveluja ovat osaamis- ja ammattitaitokartoitus, työkyvyn arviointi, yrittäjävalmiuksien ja yritystoiminnan edellytysten arviointi ja kielitaidon lähtötason arviointi.</p>
<p>Omaehtoinen opiskelu työttömyysetuudella</p>	<p>Omaehtoinen opiskelu työttömyysetuudella parantaa asiakkaan ammattitaitoa ja mahdollisuutta saada työtä tai säilyttää työpaikka. Tätä opiskelua varten asiakas voi saada työttömyysetuutta. Opiskelun on oltava päätoimista. Opiskelijaksi ottamisesta päättää aina oppilaitos tai koulutuspalvelun tuottaja. Maahanmuuttajien kohdalla omaehtoista opiskelua voi olla myös esim. luku- ja kirjoitustaidon koulutus (maahanmuuttajien omaehtoista opiskelua koskien ks. tarkemmin <i>Kotoutuja-asiakkaan omaehtoinen opiskelu</i>). Työvoimaviranomainen arvioi, täytyvätkö tuen edellytykset kunkin asiakkaan osalta ja antaa asiasta päätöksen. Työttömyyskassa tai Kela maksaa opintojen ajalta työttömyysetuutta työvoinaviranomaiselta saatavan lausunnon perusteella. Työvoinaviranomainen seuraa opintojen etene mistä ja voi tilanteen muuttuessa muuttaa lausuntoaan.</p> <p><i>Lyhytkestoinen opiskelu työttömyysetuudella</i> voi kestää enintään 6 kuukautta ja on mahdollista silloin, kun henkilö on yli 25-vuotias ja opinnot edistävät työllistymistä. Lyhytkestoisissa opinnoissa ei pääsääntöisesti selvitetä, ovatko opinnot pää- vai sivutoimisia. Opintojen kesto pitää kuitenkin aina selvittää, jotta opinnot voidaan todeta lyhytkestoisiksi.</p> <p><i>Sivutoiminen opiskelu työttömyysetuudella</i> on sellaista opiskelua, joka on laajuudeltaan tai kestoltaan vähäistä. Työttömyysturvalaissa on määritelty, mitkä opinnot katsotaan päätoimisiksi. Muiden opintojen ajalta voi saada työttömyysetuutta, mutta henkilöä koskevat normaalit työnhakuvollisuudet. Myös päätoimiset opinnot voidaan katsoa sivutoimiseksi, jos henkilö on opintojen aikana vähintään kuuden kuukauden ajan käynyt työssä vakiintuneesti tai työllistynyt yrittäjänä.</p>

Työhönvalmennus	Työhönvalmennuksen aikana asiakas saa valmentajan avulla yksilöllistä tukea ja ohjausta työpaikan tai oppisopimuspaikan etsimisessä, työhön sijoittumisessa sekä työsuhteen vakiinnuttamisessa. Valmentaja voi auttaa ennen työsuhteen solmimista tai työsuhteen alussa myös työnantajaa, joka esimerkiksi hakee tukia tai arvioi työolosuhteiden järjestelytuen tarvetta.
Uravalmennus	Uravalmennuksessa asiakas saa tietoa, neuvontaa, ohjausta ja tukea ammatinvalinta- ja uravaihtoehtoja selkiyttämiseen, koulutukseen hakeutumiseen ja työelämävalmiuksien kehittämiseen. Palvelu voi olla muodoltaan ryhmä- tai yksilöllistä ohjausta, ja siihen voidaan kytkeä muita palveluita asiakkaan tarpeiden mukaan.
Yrittäjyyskoulutus	Koulutus on tarkoitettu yrittäjyyteen suuntaaville työnhakijoille, jotka tarvitsevat tukea yritystoimintansa käynnistämiseen ja kehittämiseen. Tavoitteena on antaa välineitä ja keinoja tehdä ratkaisu yritystoiminnan aloittamisen suhteen.
Työkokeilu	Työkokeilussa henkilö tekee työpaikalla yleisesti työsuhteessa tehtäviä töitä. Työkokeilun järjestäjä vastaa ohjauksesta ja valvonnasta. Työkokeilua käytetään sopivan työ- ja koulutusvaihtoehdon löytämiseksi urasuunnittelun tukena tai työmarkkinoille paluun tukemiseksi. Työkokeilussa ei ole kyse työsuhteesta. Sen tarkoituksenmukaisuus asiakkaalle arvioidaan ja ratkaistaan työvoimaviranomaisen toimesta. Työkokeiluun osallistuva asiakas, työvoimaviranomainen ja työkokeilun järjestäjä tekevät yhdessä kirjallisen sopimuksen.
Koulutuskokeilu	Työvoimaviranomaisen asiakas voi osallistua koulutuskokeiluun. Koulutuskokeilussa asiakas voi käydä tutustumassa ammatillisiin opintoihin sekä selvittää soveltuvuutta, motivaatiota ja opiskelun edellytyksiä kyseiselle alalle. Koulutuskokeilu järjestetään oppilaitoksessa ja suunnitellaan yksilöllisesti asiakkaan tarpeen mukaan.
Työvoimaviranomaisten paikalliset lisäpalvelut	Työvoimaviranomaiset voivat järjestää lakisääteisten ydinpalveluiden lisäksi haluamiaan paikallisesti räätälöityjä lisäpalveluita. Tällaisia palveluita ei ole kuvattu tarkemmin tässä viitearkkitehtuurissa.

Kotoutumisen edistäminen

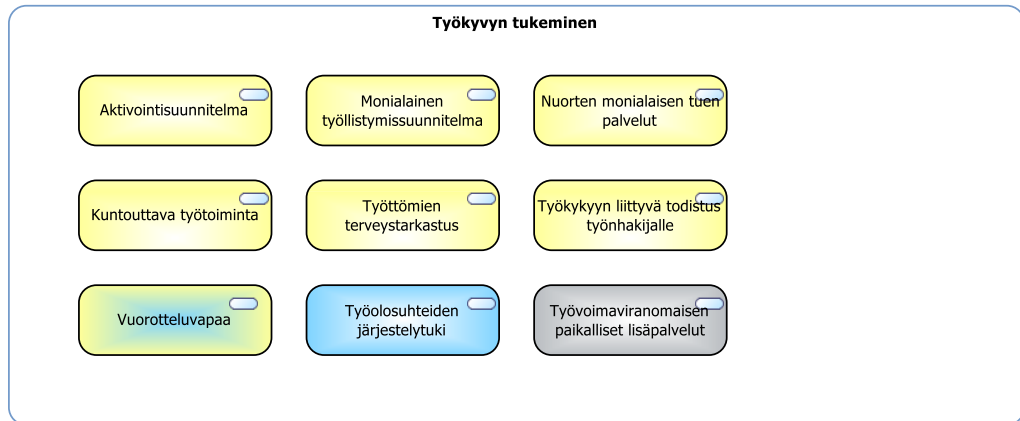

Kotoutumisen edistämisen palveluilla edistetään maahan saapuvan henkilön kotoutumista ja työllistymistä, yhteiskunnan tuntemusta ja kielitaidon kehittymistä sekä sujuvaa siirtymistä osaksi työvoimaa. Kotoutumisen edistämisen palveluita ovat:

Palvelu	Kuvaus
Kotoutumissuunnitelma tai monialainen kotoutumissuunnitelma	Kotoutumissuunnitelman avulla tuetaan maahanmuuttajan pääsyä yhteiskunnan yhdenvertaiseksi jäseneksi erityisesti maahanmuuton alkuvaiheessa. Kyseessä on yksilöllinen ja henkilökohtainen kotoutumista tukeva suunnitelma, jonka maahanmuuttaja laatii yhteistyössä työvoimaviranomaisen kanssa. Kotoutumissuunnitelmaa edeltää osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi (tai monialainen osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi), johon usein sisältyy kielitaidon lähtötason arviointi. Jos maahanmuuttajalla on em. palvelutarpeen arvioinnissa todettu olevan monialaista yhteistyötä ja työllisyys-, koulutus-, sosiaali-, terveys- tai muiden kotoutumista edistävien palveluiden yhteensovittamista edellyttävä palvelutarve, laaditaan kotoutumissuunnitelma monialaisesti yhdessä työvoimaviranomaisen, hyvinvointialueen ja maahanmuuttajan kanssa.
Monikielinen yhteiskuntaorientaatio	Monikielinen yhteiskuntaorientaatio on kotoutumisen alkuvaiheen palvelu, joka järjestetään mahdollisuuksien mukaan asiakkaan äidinkielellä tai muutoin hyvin osaamalla kielellä. Yhteiskuntaorientaatiossa käsitellään Suomessa asumista, elämistä ja työskentelemistä, suomalaisen yhteiskunnan toimintaa sekä yksilön oikeuksia ja velvollisuuksia.
Kotoutumiskoulutus	Kotoutumiskoulutuksen tavoitteena on edistää opiskelijan suomen tai ruotsin kielen taidon ja muiden yhteiskunnassa ja työelämässä tarvittavien valmiuksien kehittymistä. Tavoitteena on tukea

	<p>opiskelijan työllistymistä tai siirtymistä jatkokoulutukseen. Koulutuksella luodaan myös laajemmin edellytyksiä opiskelijoiden hyvinvoinnille ja yhdenvertaiselle asemalle yhteiskunnassa, vahvistetaan heidän osallisuuttaan sekä tuetaan vastuunottoa oman kotoutumisensa edistämisestä. Koulutuksen osa-alueita ovat kieli- ja viestintäosaaminen, yhteiskunta- ja työelämäosaaminen, opiskelijaa tukeva ohjaus sekä opiskelun ja oppimisen tuki. Koulutuksessa tunnistetaan opiskelijan aiemmin hankkimaa osaamista ja tehdään työllistymiseen tai opiskeluun johtava jatkosuunnitelma. Kotoutumiskoulutus järjestetään työvoimakoulutuksena tai omaehtoisena koulutuksena.</p>
<p>Kotoutuja-asiakkaan omaehtoinen opiskelu</p>	<p>Omaehtoinen opiskelu parantaa asiakkaan ammatitaitoa ja mahdollisuutta saada työtä tai säilyttää työpaikka. Kotoutumislain mukaisten omaehtoisten opintojen tukemisen edellytyksenä on, että asiakkaalla on työvoimaviranomaisen toteama koulutustarve, työvoimaviranomainen arvioi omaehtoisen opiskelun tukevan kotoutuja-asiakkaan kotoutumista ja työllistymistä ja opiskelusta on sovittu kotoutumissuunnitelmassa. Lisäksi tukemisen edellytyksenä on, että kyse on suomen tai ruotsin kielen opiskelusta tai opiskelu tapahtuu pääasiassa suomen tai ruotsin kielellä. Opiskelua varten asiakas voi saada työttömyysetuutta. Opiskelijaksi ottamisesta päättää aina oppilaitos tai koulutuspalvelun tuottaja. Työvoimaviranomainen arvioi, täyttyvätkö tuen edellytykset kunkin asiakkaan osalta ja antaa asiasta päätöksen. Työttömyyskassa tai Kela maksaa opintojen ajalta työttömyysetuutta työvoimaviranomaiselta saatavan lausunnon perusteella. Työvoimaviranomainen seuraa opintojen etene mistä ja voi tilanteen muuttuessa muuttaa lausuntoaan. Tärkeimpiä omaehtoisia koulutuksia ovat luku- ja kirjoitustaidon koulutus, aikuisten perusopetus sekä omaehtoinen kotoutumiskoulutus ja muut kielikoulutukset.</p>
<p>Työvoimaviranomaisten paikalliset lisäpalvelut</p>	<p>Työvoimaviranomaiset voivat järjestää lakisääteisten ydinpalveluiden lisäksi haluamiaan paikallisesti räätälöityjä lisäpalveluita. Tällaisia palveluita ei ole kuvattu tarkemmin tässä viitearkkitehtuurissa.</p>

Työkyvyn tukeminen

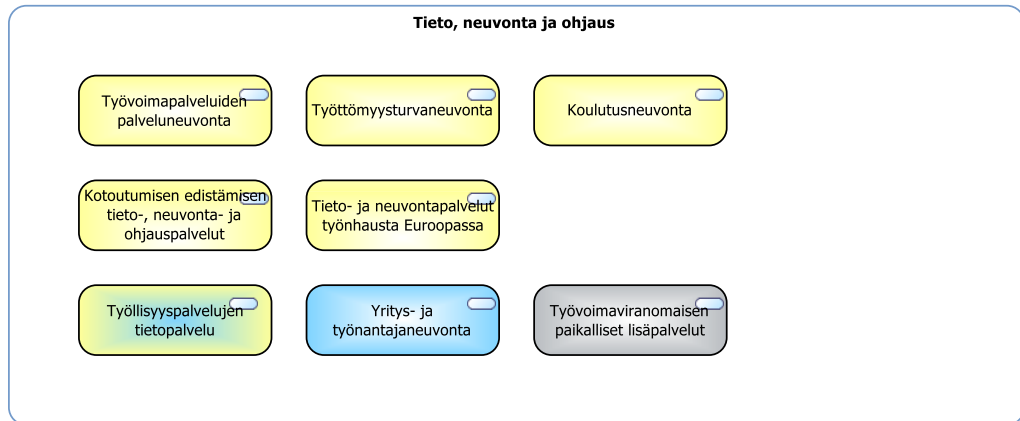
Työkyvyn tukemisen palvelut auttavat asiakkaan pääsyä työmarkkinoille tai muihin palvelutarpeiden mukaisiin palveluihin edistämällä yksilöllisesti asiakkaan työkykyisyyttä ja työllistymistä, tarvittaessa monialaista yhteistyötä hyödyntäen. Osa palveluista kuuluu muun kuin työvoimaviranomaisen järjestämisvastuulle. Työkyvyn tukemisen palveluita ovat:

Palvelu	Kuvaus
Aktivointisuunnitelma	Aktivointisuunnitelma on pitkään työttömänä olleelle henkilölle laadittava suunnitelma, jonka tavoitteena on parantaa henkilön työllistymisedellytyksiä ja elämänhallintaa. Aktivointisuunnitelma laaditaan yhteistyössä asiakkaan, sosiaalitoimen ja työvoimaviranomaisen kanssa.
Monialainen työllistymissuunnitelma	Monialainen työllistymissuunnitelma laaditaan työllistymistä edistävän monialaisen tuen yhteistoimintamallin asiakkaille. Yhteistoimintamallissa työvoimaviranomainen, hyvinvointialue ja Kela yhdessä arvioivat työttömän monialaisen palvelutarpeen ja suunnittelevat yhdessä työttömän kanssa hänelle tarkoituksenmukaiset palvelukokonaisuudet sekä seuraavat suunnitelman toteutumista. Suunnitelma voi sisältää julkisia työvoimapalveluja (eli tässä palvelukartassa kuvattuja työllisyyspalveluja), sosiaali- ja terveystarpeita sekä kuntoutuspalveluja. Suunnitelmaan voi sisällyttää myös muita työttömän tarvitsemia työllistymistä edistäviä palveluja. Monialainen työllistymissuunnitelman laaditaan työttömälle, jonka työllistymisen edistäminen edellyttää työvoimapalveluiden, sote-palveluiden sekä tarvittaessa kuntoutuspalveluiden yhteensovittamista.

<p>Nuorten monialaisen tuen yhteispalvelu</p>	<p>Työvoimaviranomainen järjestää toimintaedellytykset nuorten työllistymistä edistävälle monialaisen tuen yhteispalvelulle. Nuorten työllistymistä edistävällä monialaisen tuen yhteispalvelulla tarkoitetaan viranomaisten ja muiden toimijoiden alle 30-vuotiaille nuorille tarjoamaa monialaista neuvontaa, ohjausta ja palveluita, joiden tarkoituksena on edistää nuorten opiskelumahdollisuuksia, työllistymistä, toimintavalmiuksia ja hyvinvointia.</p> <p>Toimintaedellytyksiä järjestäessään työvoimaviranomainen laatii arvion alueensa nuorten monialaisen tuen yhteispalvelun tarpeesta. Työvoimaviranomainen neuvottelee koulutuspalvelujen järjestäjien, hyvinvointialueiden ja muiden alueensa nuorten yhteispalvelun järjestämisen kannalta keskeisten toimijoiden kanssa palvelupisteiden järjestämiseksi. Palvelun tulee olla nuorten helposti saavutettavissa.</p>
<p>Kuntouttava työtoiminta</p>	<p>Kuntouttava työtoiminta on tarkoitettu niille henkilöille, jotka eivät työ- ja toimintakykynsä asettamien rajoitusten vuoksi voi osallistua julkisiin työvoimapalveluihin tai työhön. Kuntouttava työtoiminta on sosiaalipalvelu ja sen järjestämisestä vastaa hyvinvointialue. Kyseessä on toissijainen palvelu työvoimapalveluihin nähden. Kuntouttavan työtoiminnan järjestäminen perustuu aktiivointisuunnitelmaan, jonka työvoimaviranomainen ja sosiaalihuollon viranomainen laativat asiakkaan kanssa. Asiakkaalle suunnitellaan palvelukokonaisuus, joka kirjataan aktiivointisuunnitelmaan. Suunnittelussa otetaan huomioon asiakkaan henkilökohtainen tilanne, joka määrittelee sen, mitä palveluita asiakkaalle palvelukokonaisuudessa tarjotaan.</p> <p>Kuntouttavaa työtoimintaa on järjestettävä niille pitkään työttöminä olleille henkilöille, jotka saavat työmarkkinatukea tai toimeentulotukea, ja jotka eivät työ- ja toimintakykynsä takia kykene osallistumaan työvoimaviranomaisen ensisijaisiin palveluihin. Kuntouttava työtoimintaa järjestetään asiakkaan yksilöllisen tarpeen mukaan osa- tai kokopäiväisesti 1-4 päivänä viikossa 3-24 kuukauden ajan. Toiminnan on oltava tavoitteellista siten, että se parantaa asiakkaan elämänhallintaa ja toimintakykyä, jotta hän voisi työllistyä, hakeutua koulutukseen tai osallistua työllistymistä edistäviin palveluihin.</p>

Työttömien terveystarkastus	Työttömien terveystarkastus perustuu terveydenhuoltolakiin ja sen järjestämisestä vastaa hyvinvointialue. Terveystarkastuksessa arvioidaan ja tuetaan työttömänä olevan henkilön terveyttä ja hyvinvointia sekä kartoitetaan hänen työ- ja toimintakykyään ja kuntoutustarpeitaan. Terveystarkastukseen osallistuvalla kerrotaan terveystarkastuksen tarkoitus. Osallistujalle kerrotaan, mihin ja miten terveystarkastuksen tietoja käytetään ja millaisia jatkotoimenpiteitä tehdään. Terveystarkastus tehdään yleensä hyvinvointi- ja terveyskeskuksissa, toisinaan myös työterveyshuollossa.
Työkykyyn liittyvä todistus työnhakijalle	Todistuksen voi saada, kun esittää työvoimaviranomaiselle lääkärinlausunnon tai -todistuksen sairaudesta tai vammasta, joka vaikuttaa mahdollisuuksiin saada työtä. Työvoimaviranomainen antaa todistuksen työllistyvälle työnhakijalle, ja työnhakija toimittaa todistuksen työnantajalleen työsuhteen alussa. Työnantaja säilyttää saamansa todistuksen ja toimittaa sen tarvittaessa työeläkevakuutusyhtiölle.
Vuorotteluvapaa	ks. kuvaus <i>Työn löytymisen</i> -palvelualueelta
Työolosuhteiden järjestelytuki	Työvoimaviranomainen voi myöntää työnantajalle tukea, jos työhön palkattavan tai työssä jo olevan henkilön vamma tai sairaus edellyttää uusia työvälineitä tai kalusteita, muutostöitä työpaikalla tai apua työtehtävissä toiselta työntekijältä. Tuki on harkinnanvarainen.
Työvoimaviranomaisten paikalliset lisäpalvelut	Työvoimaviranomaiset voivat järjestää lakisääteisten ydinpalveluiden lisäksi haluamiaan paikallisesti räätälöityjä lisäpalveluita. Tällaisia palveluita ei ole kuvattu tarkemmin tässä viitearkkitehtuurissa.

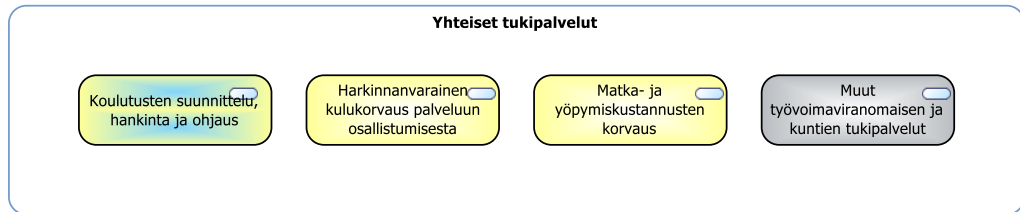
Tieto, neuvonta ja ohjaus

Tieto-, neuvonta- ja ohjauspalvelut edesauttavat asiakkaiden tietoisuutta työvoimapalveluista, neuvovat palveluiden käytössä sekä ohjaavat asiakkaan tarvittaessa hänen tarpeitaan vastaavan palvelun piiriin. Tieto-, neuvonta ja ohjauspalveluita ovat:

Palvelu	Kuvaus
Työvoimapalveluiden palveluneuvonta Työttömyysturvaneuvonta Koulutusneuvonta Kotoutumisen edistämisen tieto-, neuvonta- ja ohjauspalvelut Tieto- ja neuvontapalvelut työnhausta Euroopassa	Asiakas saa tietoa, neuvontaa ja ohjausta <ul style="list-style-type: none"> • työvoimapalveluihin sekä sähköiseen asiointiin, • työttömyysturvaan, • osaamisen kehittämiseen, • kotoutumisen edistämiseen sekä • työnhakuun Euroopassa liittyvissä asioissa paikallisella tasolla.
Työllisyyspalvelujen tietopalvelu	Tietopalvelua annetaan itsepalveluna kaikille Työmarkkinatorin käyttäjille. Työmarkkinatori tarjoaa käyttäjille tietoa mm. työelämään liittyvistä tapahtumista, palveluista, työllisyydestä, lainsäädännöstä, työnhakijan oikeuksista ja velvollisuuksista, työttömyysturvasta jne.
Yritys- ja työnantajaneuvonta	Asiakas saa tietoa, neuvontaa ja ohjausta yrityksille ja työnantajille suunnatuissa työvoimapalveluissa sekä sähköisen asioinnin tukea.
Työvoimaviranomaisten paikalliset lisäpalvelut	Työvoimaviranomaiset voivat järjestää lakisääteisten ydinpalveluiden lisäksi haluamiaan paikallisesti räätälöityjä lisäpalveluita. Tällaisia palveluita ei ole kuvattu tarkemmin tässä viitearkkitehtuurissa.

Yhteiset tukipalvelut

Yhteiset tukipalvelut ovat asiakkaille tuotettavien ydin- ja lisäpalveluiden toteuttamiseksi tarvittavia palveluita, joita muut palvelut hyödyntävät. Tällaisia palveluita ovat:

Palvelu	Kuvaus
Koulutusten suunnittelu, hankinta ja ohjaus	<p>Työvoimaviranomainen suunnittelee ja hankkii palveluiden tuottamiseksi tarvittavia koulutuspalveluita. Palvelu sisältää esimerkiksi seuraavat osa-alueet:</p> <ul style="list-style-type: none"> • työvoimakoulutuksen, • työnhaku- ja uravalmennusten, • yhteishankintakoulutuksen sekä • kotoutumiskoulutusten <p>suunnittelu, hankinta ja ohjaus.</p>
Harkinnanvarainen kulukorvaus palveluun osallistumisesta	<p>Työvoimaviranomainen voi maksaa harkinnanvaraisesti kulukorvausta työtä vailla oleville henkilöasiakkaille, jotka osallistuvat tiettyihin työllistymistä edistäviin palveluihin (työvoimakoulutus, työkokeilu, koulutuskokeilu, uravalmennus, työnhakuvalmennus, kotoutuja-asiakkaiden omaehtoinen opiskelu), jos kulukorvausta ei saa Kelalta tai työttömyyskassalta. Kulukorvausta voi saada palveluun osallistumispäiviltä.</p>
Matka- ja yöpymiskustannusten korvaus	<p>Työvoimaviranomainen voi myöntää korvausta matka- ja yöpymiskustannuksista työttömälle työnhakijalle, joka hakee työhön, hakeutuu työvoimakoulutukseen, valmennukseen tai kokeiluun taikka osallistuu asiantuntija-arviointiin. Työnhakumatkojen korvausta voidaan myöntää matkoista työhaastatteluun Suomessa tai toisessa EU-/ETA-maassa. Matkakorvausta voidaan myöntää myös, jos työtön henkilöasiakas ei voi vammaan tai sairautensa vuoksi käyttää yleisiä kulkuvälineitä tai omaa autoa, vaan tarvitsee kuljetuspalveluita voidakseen asioida työvoimaviranomaisella.</p>

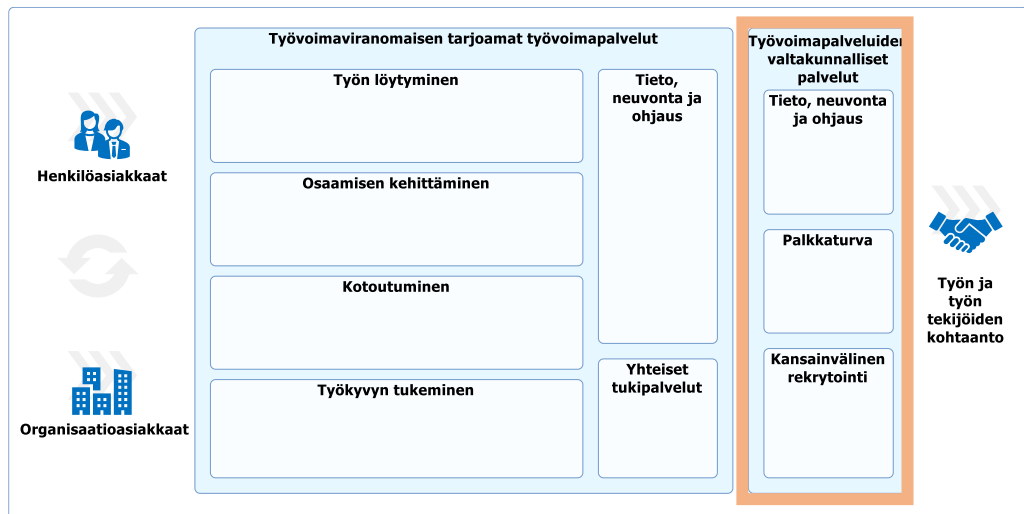

<p>Muut työvoimaviranomaisen ja kuntien tukipalvelut</p>	<p>Työviranomaisen tarvitsee tehtäviensä hoitamiseksi myös muita tukipalveluita, kuten taloushallinnon, henkilöstöhallinnon, hankintojen, ICT-hallinnan, tilahallinnan yms. palveluita. Nämä tukipalvelut voivat olla työvoimaviranomaisen organisoitumisesta riippuen esimerkiksi työvoimaviranomaisen itsensä tai sen taustalla olevien kuntien tuottamia. Tämä viitearkkitehtuuri ei kuvaa yleisiä, myös muita kuin työvoimapalveluiden toimialaa palvelevia tukipalveluita. Tällaisia yleisiä palveluita on kuvattu tarkemmin esimerkiksi kunnan johtamisen viitearkkitehtuurissa.</p>
--	--

3.3.2. Työvoimapalveluiden valtakunnalliset palvelut

Työvoimapalveluiden valtakunnallisiin palveluihin lukeutuu sekä loppuasiak-
kaille tarjottavia palveluita että viranomaisten tukipalveluita. Valtakunnalli-
sesti keskitettyjä palveluita on KEHA-keskuksen sekä KEHA-keskuksen ja
Business Finlandin yhteisen Work in Finland -toiminteen vastuulla. Keskeisiä
valtakunnallisesti keskitettyjä palvelualueita ovat *tieto-, neuvonta- ja ohjau-*
palvelut, palkkaturva sekä *kansainvälinen rekrytointi*.

❗ Alla oleva kaavio on havainnollistava. Täysikokoinen kaavio löytyy liit-
teistä ja kaavion sisältöä on avattu tarkemmin seuraavissa aliosioissa.

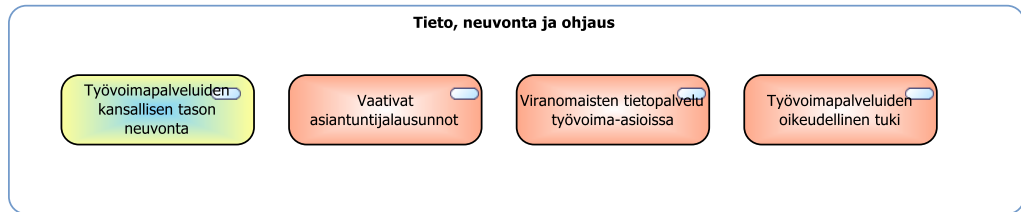

Värikoodien selitteet:

Kaavio 11 – Palvelukartta

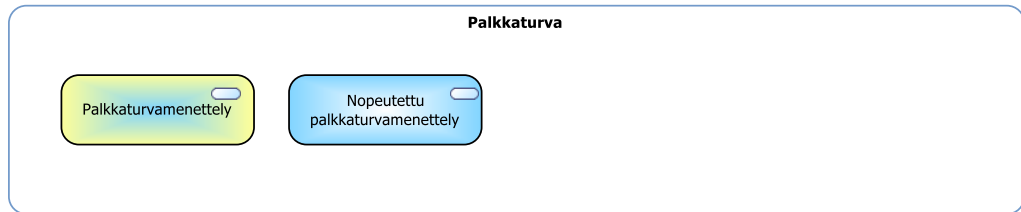
Tieto, neuvonta ja ohjaus

Valtakunnallisesti keskitettyjä tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluita ovat:

Palvelu	Kuvaus
Työvoimapalveluiden kansallisen tason neuvonta	Asiakas saa tietoa, neuvontaa ja ohjausta työ- ja elinkeinohallinnon palveluihin sekä sähköiseen asiointiin liittyvissä asioissa kansallisella tasolla. Kansalliselta tasolta asiakas ohjataan tarvittavien paikallisen tason palveluiden ja neuvonnan pariin.
Vaativat asiantuntijalausunnot	Annetaan keskitetysti tiettyjä asiantuntijalausuntoja, joita ovat esim. työvoimapolitiittiset lausunnot työnhakijan työttömyysetuuden saamisen edellytyksistä työvoimapolitiittista harkintaa vaativissa tilanteissa.
Viranomaisten tietopalvelu työvoima-asioissa	Palvellaan puhelimitse viranomaisia, joilla on lakien mukaan tiedonsaantioikeus. Tiedot haetaan työhallinnon asiakastietojärjestelmästä.
Työvoimapalveluiden oikeudellinen tuki	Työvoimaviranomaisten ohjeistaminen ja neuvonta mm. työttömyysturva-, vuorotteluvapaa-, maahanmuutto-, kotouttamis- ja hankinta- ja lakiasioissa.

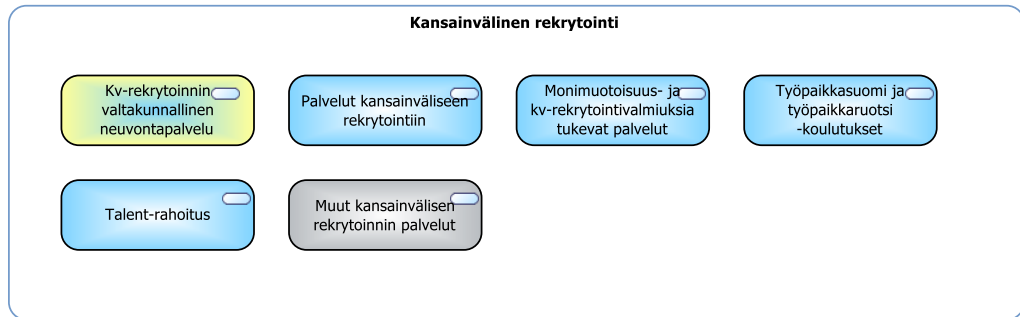
Palkkaturva

Palkkaturvan palveluita ovat:

Palvelu	Kuvaus
Palkkaturvamenettely	Palkkaturvan tarkoituksena on turvata työntekijän työsuhteesta johtuvien saatavien maksamisen työnantajan maksukyvyttömyyden varalta, palkkaturvana maksettujen saatavien perintä takaisinmaksuvelvolliselta sekä tähän liittyvien taloustehtävien hoitaminen. Palkkaturvan hakijoina voivat työntekijöiden lisäksi olla ammattiliitot ja työnantajan ollessa konkurssissa konkurssipesä (ks. seur. kohta). Työnantajaa ja mahdollisia muita maksuvelvollisia kuullaan ja näillä on muutoksenhakuoikeus maksupäätöksiin.
Nopeutettu palkkaturvamenettely	Työnantajan ollessa konkurssissa palkkaturva maksetaan yhteissummana konkurssipesälle, joka tilittää saatavat työntekijöille. Nopeutetussa palkkaturvamenettelyssä tavoitteena on saatavien maksaminen työntekijöiden työsuhteiden päättymiseen mennessä eli kahden viikon kuluessa konkurssin alkamisesta.

Kansainvälinen rekrytointi

Kansainvälisen rekrytoinnin palveluita ovat:

Palvelu	Kuvaus
Kv-rekrytoinnin valtakunnallinen neuvontapalvelu	Suomesta kiinnostuneille kansainvälisille osaajille ja suomalaisille työnantajille tarjotaan keskitetysti tietoa, neuvontaa ja ohjausta. Keskitetty valtakunnallinen neuvontapalvelu on integroitu Work in Finlandin digitaaliseen palvelukokonaisuuteen ja verkkosivustoon. Keskitetyn kansainvälisen rekrytoinnin työnantajaneuvontapalvelun kautta työnantajille tarjotaan yhden luukun periaatteella tietoa ja ohjausta kansainvälisten osaajien houkuttelusta, rekrytoinnista, palkkauksesta, oleskelulupaprosessista ja asettautumisesta. Palvelu tuotetaan laajassa viranomais- ja verkostoyhteistyössä. Vastaavasti henkilöasiakkaille Work in Finland -verkkosivuston-kautta tarjotaan tietoa ja neuvontaa Suomen työ- ja uramahdollisuuksista, työllistymisestä, maahanmuutosta ja asettautumisesta.
Palvelut kansainväliseen rekrytointiin	Työvoimapula-aloille sekä tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan kannalta kriittisten osaajien rekrytointiin tarjotaan kansainvälisen rekrytoinnin palveluja EU/ETA-alueelta ja kolmansista maista. Palveluja tarjotaan sekä pysyväisluonteisina palvelutuotteina (ns. hyllytavara) että reaktiivisesti akuutteihin erityisosaamistarpeisiin vastaamiseksi. Palvelutuotteet sisältävät esimerkiksi lähtömaakoulutusta ja ammattitaidon testausta.
Monimuotoisuus- ja kv-rekrytointivalmiuksia tukevat palvelut	Valtakunnallisesti tarjottavat maksuttomat valmennukset (tällä hetkellä esim. Imago-valmennus) on suunnattu Suomessa toimiville yrityksille, jotka haluavat kehittää työnantajakuvaansa, rekrytointiosaamistaan ja monimuotoisuutta tukevia johtamistaitoja. Valmennukset vahvistavat osallistujien osaamista ja ymmärrystä työnantajabrändin, yrityskulttuurin sekä työnantajamielikuvan kehittämisen

	<p>merkityksestä liiketoiminnalle sekä auttavat yritystä tunnistamaan omat vahvuudet ja kehityskohdeet työnantajana. Valmennusten avulla pyritään osaltaan vahvistamaan työnantajien valmiuksia rekrytoida kansainvälisiä osaajia ja johtaa monimutkaisia tiimejä.</p>
<p>Työpaikkasuomi ja työpaikkaruotsi -koulutukset</p>	<p>Palvelua tarjotaan työnantajille, joilla on työsuhhteessa työntekijöitä, jotka tarvitsevat kielikoulutusta. Koulutuksen hankintapäätös tehdään aina jokaisessa tapauksessa erikseen. Tavoitteena on edistää yrityksen ulkomaalaistaustaisen henkilöstön valmiuksia selviytyä arjen työtehtävistään suomen tai ruotsin kielellä. Koulutuksessa kielen opetuksen sisällössä keskitytään esimerkiksi työtehtävissä tarvittavaan ammattisanastoon, työssä kohdattaviin viestintätilanteisiin, asiakaspalvelutilanteisiin tai vaikkapa yrityksen työturvallisuus- tai muuhun materiaaliin.</p>
<p>Talent-rahoitus</p>	<p>Business Finlandin yrityksille myöntämää Talent-rahoitusta on mahdollista käyttää sisäisen kansainvälistymisen ja monimuotoisen työyhteisön johtamisen edistämiseen, jotta yritysten valmius palkata kansainvälisiä osaajia vahvistuu.</p>
<p>Muut kansainvälisen rekrytoinnin palvelut</p>	<p>Muita kansainvälisen rekrytoinnin palveluita, jotka voivat myös muuttua ja kehittyä ajan kuluessa, ovat esimerkiksi mentorointiohjelmat yrityksille, KV-rekrybuusti-koulutus työnantajille kv-rekrytointiosaamisen vahvistamiseksi, rekrytointi-, kohtaanto- ja houkuttelutapahtumat työnantajille ja osaajille sekä Talent Boost FEC -koulutukset.</p>

3.3.3. Työllisyydenhoidon ekosysteemin palvelukokonaisuudet

Työvoimapalvelut liittyvät laajempaan, työn ja työn tekijöiden kohtaantoa tukevaan työllisyydenhoidon palveluekosysteemiin. Ekosysteemin palveluita on tarkasteltu *työllisyyden, elinkeinotoiminnan, koulutuksen, maahanmuuton ja kotoutumisen edistämisen, sosiaali- ja terveydenhuollon, asumisen ja ympäristön* sekä *vapaa-ajan ja osallisuuden* toimialojen kautta. Lisäksi on tunnistettu joukko useampaan toimialaan liittyviä *yleisiä palveluita*.

① Kuvauksiin on pyritty tunnistamaan keskeisiä paikallisen, alueellisen ja valtakunnallisen tason toimijoiden tuottamia palvelukokonaisuuksia sekä niiden linkityksiä työvoimapalveluihin. Palveluilla voi olla joko välittömiä tai välillisiä yhteyksiä työvoimapalveluihin ja työvoimaviranomaiseen. Palvelut vuorovaikuttavat joko niin, että työvoimapalveluista tapahtuu suoraa ohjausta sidostoimijoiden palveluihin tai niin, että sidostoimijan palvelut muulla tavoin tukevat työllisyydenhoitoa. Sama toimija voi lisäksi esiintyä useamman eri sektorin palveluiden tuottajana. Sidostoimijoiden palvelukokonaisuuksien moninaisuuden ja muuttuvan luonteen takia palveluita ei ole kuvattu yksityiskohtaisesti, vaan kuvausten tarkoituksena on antaa kokonaiskuva kunkin sidostoimijan tuottamista palveluista ja niiden linkityksistä työllisyydenhoitoon. Kuvaukset on pyritty pitämään kansallisella tasolla yleiskäyttöisinä, jolloin toimijat ja heidän palveluvalikoimansa voivat käytännössä vaihdella alueellisesti (esim. kullakin alueella vaikuttavien julkisen, yksityisen ja kolmannen sektorin toimijoiden palveluvalikoimat voivat vaihdella keskenään merkittävästi).

Työllisyys

Työllisyyspalveluiden ekosysteemittoimijat kytkeytyvät kiinteimmin työvoimaviranomaisen toimintaan. Työllisyyden palveluekosysteemin toimijoita ja niiden tarjoamia palvelukokonaisuuksia ovat esimerkiksi:

Toimija	Palvelukokonaisuuksien sidokset
Työvoimaviranomainen	Työvoimaviranomainen vastaa lakisääteisiin tehtäviinsä perustuvien julkisten työvoimapalveluiden sekä mahdollisten vapaaehtoisuuteen perustuvien, lakisääteisiä työvoimapalveluita täydentävien lisäpalveluiden järjestämisestä. Osa palveluista tarjotaan lakisääteisessä yhteistyössä muiden viranomaisten kanssa. Työvoimaviranomaisen tarjoamia palveluita on kuvattu yksityiskohtaisemmin tässä viitearkkitehtuurissa (ks. työvoimaviranomaisen tarjoamat työvoimapalvelut).
Toiset työvoimaviranomaiset	Työvoimaviranomainen tekee työvoimapalveluiden järjestämisessä yhteistyötä toisten työvoimaviranomaisten kanssa. Tällaisia tilanteita ovat esim. alueellinen strategiatyö ja palvelutarjooman suunnittelu, yhteistyö palveluiden hankinnassa, työvoiman liikkuvuus ja asiakkuuksien siirtyminen työvoimaviranomaiselta toiselle sekä erilaiset työvoimaviranomaisten rajat ylittävät negatiivisten ja positiivisten rakennemuutosten tilanteet.
ELY-keskus	ELY-keskuksella on työllisyydenhoidon alueellista yhteistyötä ja työvoimaviranomaisten välistä yhteistyötä koordinoiva tehtävä sekä rooli äkillisten rakennemuutostilanteiden koordinoinnissa työvoimaviranomaisten rajat ylittävissä tilanteissa. ELY-keskus tarjoaa lisäksi elinkeinotoiminnan kehittämiseen liittyviä palveluita alueellaan (ks. <i>elinkeino toiminta</i>).
KEHA-keskus	KEHA-keskus vastaa tiettyjen vastakunnallisesti keskitettyjen työvoimapalveluiden (kansalliset tieto-, neuvonta- ja ohjauspalvelut, palkkaturvapalvelut, kansainvälisen rekrytoinnin palvelut, ks. <i>työvoimapalveluiden valtakunnallinen tuki</i>) tuottamisesta asiakkaille, digitaalisten palveluiden tuottamisesta (tyomarkkinatori.fi ja jatkuvan oppimisen digitaalinen palvelukokonaisuus) sekä työvoimaviranomaisten tukemisesta työvoimapalveluiden tuottamisessa vastaten mm. työvoimapalveluiden keskitetyn tietojärjestelmäkokonaisuuden ylläpidosta ja kehittämisestä, tiedolla johtamisen toimeenpanosta sekä viranomaisneuvonnasta.

Work in Finland	Work in Finlandin tehtäviä ovat esimerkiksi kansainvälisen rekrytoinnin ja osajien houkuttelun tietojohdaminen, kansainvälistä rekrytointia tukevien alustojen ja tietojärjestelmien kehittäminen ja ylläpito, maakuvatyö ja houkuttelu, ylläalueelliset kansainväliset rekrytoinnit ja niihin liittyvä neuvonta, Suomen työelämästä, -markkinoista ja -mahdollisuuksista tiedottaminen, valtakunnalliset kansainvälisen rekrytoinnin palvelut ja hankinnat (esim. lähtömaakoulutukset), työmarkkinoiden laajamittaisiin ja nopeisiin osaamistarpeisiin vastaaminen kansainvälisellä rekrytoinnilla, operatiivinen Eures-koordinaatio Suomeen suuntautuvan työvoiman osalta, viestintä ja neuvonta Suomen työelämästä, työmarkkinoista ja työmahdollisuuksista ja kansainvälisestä harjoittelusta Suomessa sekä luonnontuotteiden keruun koordinaatio. Work in Finlandin tarjoamia palveluita on kuvattu tarkemmin tässä viitearkkitehtuurissa (ks. <i>työvoimapalveluiden valtakunnallinen tuki</i>).
Hyvinvointialue ja Kela	Hyvinvointialue ja Kela tekevät työvoimaviranomaisen kanssa tiivistä yhteistyötä työllistymistä edistävän monialaisen tuen yhteistoimintamallin puitteissa (ks. <i>sosiaali- ja terveydenhuolto</i>).
Työkanava Oy	Työkanava Oy on valtion omistama erityistehtäväyhtiö, joka työllistää työttömiä, osatyökykyisiä henkilöitä. Yhtiö palkkaa työntekijät suoraan palvelukseensa ja myy heidän työpanostaan edelleen asiakkailleen. Työkanavan asiakkaita ovat työvoimaa tarvitsevat organisaatiot. Työkanava myy asiakkailleen alihankintana palvelukokonaisuuksia, joita sen osatyökykyiset työntekijät tuottavat. Myös työvoiman vuokraus asiakkaiden tarpeisiin töihin on mahdollista. Työkanava täydentää esimerkiksi työhön integroivien yhteiskunnallisten yritysten tai kolmannen sektorin palveluntuottajien toimintaa. Työnhakijan työllistyminen Työkanavaan tapahtuu työvoimaviranomaisen ohjauksesta.
Muut vaikeasti työllistettävien tai osatyökykyisten työllistymistä edistävät toimijat	Muita vaikeasti työllistettävien tai osatyökykyisten erityisryhmien, kuten vammaisten ja pitkäaikaissairaiden työllistämistä edistäviä toimijoita ovat esim. erilaiset kolmannen sektorin toimijat. Toiminta voi olla suunnattu työnantajille, työnhakijoille tai ammattilaisille ja siihen voi liittyä esim. tiedottamista, neuvontaa, kouluttamista, vaikuttamista, kehittämistä sekä erilaisten tapahtumien ja verkostojen tarjoamista.

Yksityisen sektorin työllisyyspalveluiden tarjoajat	Yksityisen sektorin toimijat tuottavat markkinaehtoisesti esim. työnvälitys-, henkilöstövuokraus-, työpaikkojen ja osaajien markkinapaikka- ja tietopalveluita sekä toimivat erilaisten työllisyyteen liittyvien julkisten palveluiden tuottajina. Yksityisen sektorin toimijoiden palvelutarjonta vaihtelee paikallisesti ja alueellisesti.
Kolmannen sektorin työllisyyttä edistävät toimijat	Kolmannen sektorin työllisyyttä edistävää toimintaa on esim. alueellisten työllisyyspoliittisten yhteistyöryhmien toiminta, työllistymistä ja työllisyyttä tukevien järjestöjen toiminta sekä eri alojen ammatti- ja elinkeinojärjestöjen toiminta. Kolmannen sektorin toiminnan sisältö ja laajuus vaihtelevat paikallisesti ja alueellisesti.

Elinkeinotoiminta

Elinkeinotoiminnan palvelut kytkeytyvät työvoimapalveluihin eri tavoin. Toisaalta elinkeinoelämän palvelut tukevat työpaikkojen syntymistä ja luovat työvoimatarpeita julkisille työvoimapalveluille. Toisaalta elinkeinotoiminnan aloittaminen ja sitä tukevat palvelut ovat yksi mahdollinen kanava työvoimapalveluiden asiakkaan työllistymiselle. Elinkeinotoiminnan palveluekosysteemin toimijoita ja niiden tarjoamia palvelukokonaisuuksia ovat esimerkiksi:

Toimija	Palvelukokonaisuuksien sidokset
Kunnan elinkeinopalveluiden toiminta tai seudullinen elinkeinoyhtiö	Kunnan elinkeinopalvelut voi olla organisoitu osaksi kunnan omaa toimintaa tai usein seudullisten elinkeinoyhtiöiden yhteyteen. Elinkeinotoiminnan palveluiden sisältö ja laajuus vaihtelevat käytännössä paikallisesti ja alueittain. Palveluihin voi tyypillisesti lukeutua esim. yrityksen perustamisen tuen palveluita, sijoittumispalveluita (toimitilat, tontit ja kaavoitus), liiketoiminnan kasvu- ja kehityspalveluita, rahoitukseen ja rahoitusneuvontaan liittyviä palveluita, innovaatiopalveluita, ekosysteemiverkostoja ja -palveluita, osaamisen kehittämisen palveluita, toiminnassa tarvittaviin lupiin liittyviä palveluita, rekrytoinnin ja työllistämisen tuen palveluita, kansainvälistymispalveluita, sähköisiä työkaluja ja palveluita, tiedolla johtamisen palveluita ja neuvontapalveluita. Elinkeinopalveluiden palveluvalikoiman suunnittelu ja palveluiden tuottaminen voi usein käytännössä tapahtua myös verkostomaisesti yhteistyössä viranomaisten sekä paikallisten yksityisen ja kolmannen sektorin toimijoiden kanssa.

ELY-keskus	ELY-keskuksen tarjoamiin elinkeinotoiminnan palveluihin lukeutuvat esim. yrityksen perustamisen tuen palvelut, yrityksen kehittämisen tuen palvelut, yritysten rahoitukseen ja avustuksiin liittyvät palvelut, yritysten kansainvälistymisen palvelut sekä tietyt yritystoiminnan luvat ja ilmoitukset. Edellä mainittuihin liittyen ELY-keskus tarjoaa esim. neuvontaa, asiantuntijapalveluita, koulutusta, rahoitusta, tietoa sekä tapahtumia ja verkostoitumismahdollisuuksia. ELY-keskuksella on myös työelämän kehittämiseen liittyviä tehtäviä.
Business Finland ja muut Team Finland -verkoston toimijat	Business Finland ja muut Team Finland -verkoston toimijat (mm. Finnvera, Finnfund, Finnpartnership, EastCham Finland, Suomen Teollisuussijoitus Oy, ELY-keskukset, Suomen kulttuuri- ja tiedeinstitoot, Patenti- ja rekisterihallitus, Ulkoministeriö sekä muita organisaatioita) tarjoavat erityisesti elinkeinotoimintaan sekä liiketoiminnan kasvuun ja kansainvälistymiseen liittyviä palveluita. Verkoston toimijoiden tyypillisiin palveluihin liittyvät esim. aloittamisen ja kasvun palvelut, viennin ja kansainvälistymisen palvelut, rahoituspalvelut, innovaatiopalvelut, ekosysteemipalvelut, matkailun edistämisen palvelut sekä EU:n tarjoamaan rahoitukseen liittyvät palvelut.
Muut kansalliset tai alueelliset elinkeinotoimintaa tukevat julkiset toimijat	Muihin kansallisiin tai alueellisiin elinkeinotoimintaa tukeviin palveluihin lukeutuu lisäksi laajempi joukko erilaisten toimijoiden palveluita (esim. DVV:n Yritys-Suomi-palvelut, ELY-keskusten koordinoimien Leader-ryhmien toiminta, Yhteiskunnallisten yritysten osaamiskeskuksen palvelut, Sitran hankerahoitus, keskuskauppakamarin toiminta, ministeriöiden tarjoama rahoitus jne.).
Toisen asteen koulutuksen järjestäjien ja korkeakoulujen elinkeino- ja työelämäpalveluiden toiminnot	Toisen asteen oppilaitosten ja korkeakoulujen elinkeino- ja työelämäpalvelujen toiminnot palvelevat esim. opiskelijayhteistyöhön, rekrytointiin, oppisopimukseen ja harjoitteluihin, tutkimus-, innovaatio ja tuotekehityspalveluihin sekä jatkuvaan oppimisen palveluihin liittyvissä asioissa. Palveluiden sisältö ja laajuus vaihtelee oppilaitoksittain.
Yksityisen sektorin elinkeinopalveluiden tarjoajat	Yksityisen sektorin toimijat tuottavat markkinaehtoisesti erilaisia elinkeinotoiminnassa tarvittavia palveluita sekä toimivat erilaisten elinkeinotoimintaan liittyvien julkisten palveluiden tuottajina. Yksityisen sektorin toimijoiden palvelutarjonta vaihtelee paikallisesti ja alueellisesti.

<p>Kolmannen sektorin elinkeinotoimintaa tukevat toimijat</p>	<p>Kolmannen sektorin elinkeinotoimintaa tukeva toimintaa on esim. uusyrittyskeskusten toiminta, kauppakamareiden toiminta, erilaisten elinkeinotoimintaa tukevien säätiöiden toiminta sekä erilaisten kansallisten, alueellisten ja paikallisten yrittäjä- ja elinkeinojärjestöjen toiminta. Kolmannen sektorin toimijat voivat tarjota esim. elinkeinotoimintaan liittyvää tietoa, neuvontaa, asiantuntijapalveluita, hankerahoitusta, työkaluja, edunvalvontaa, kehittämistä sekä tapahtumia ja verkostoja. Kolmannen sektorin toiminnan sisältö ja laajuus vaihtelevat paikallisesti ja alueellisesti.</p>
---	--

Koulutus

Koulutuksen palvelut kytkeytyvät työvoimapalveluihin eri tavoin. Toisaalta yksilöiden osaamisen kehittämiseen tähtäävissä työvoimapalveluissa voidaan hyödyntää laajasti erilaisten koulutusorganisaatioiden tarjoamia palveluita. Toisaalta eri koulutusorganisaatioiden koulutustarjonnan pidemmän tähtäimen suunnittelussa tulee ottaa huomioon työmarkkinoiden nykyiset ja tulevaisuuden osaajatarpeet. Koulutuksen palveluekosysteemiin liittyviä toimijoita ja niiden tarjoamia palvelukokonaisuuksia ovat esimerkiksi:

Toimija	Palvelukokonaisuuksien sidokset
<p>Kunnan varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen toiminnot</p>	<p>Kunnan varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen toiminnot vastaavat varhaiskasvatuksen, esiopetuksen ja perusopetuksen palveluista sekä niihin liittyvistä oppilaanohjauksen palveluista, oppilashuollon palveluista, erityistukea tarvitsevien palveluista sekä koulujen nuoriso-, harraste- ja osallisuustoiminnasta. Perusopetus tukee oppilaiden kasvua ihmisinä ja yhteiskunnan jäseninä sekä opettaa tarpeellisia tietoja ja taitoja.</p>
<p>Aikuisten perusopetuksen järjestäjät</p>	<p>Aikuisten perusopetuksessa voidaan opiskella, mikäli peruskoulun suorittaminen on jäänyt kesken ja peruskoulun päättötodistus tarvitaan peruskoulun päättötodistus opintojen jatkamiseksi lukiossa tai ammatillisessa koulutuksessa. Aikuisten perusopetus sisältää kaksi vaihetta: alkuvaihe ja päättövaihe. Alkuvaiheeseen voidaan tarvittaessa sisällyttää erillinen lukutaitovaihe. Alkuvaihe on tarkoitettu erityisesti aikuisille maahanmuuttajille ja siinä vahvistetaan erityisesti luku- ja kirjoitustaitoa, suomen/ruotsin kieltä, matemaattisia taitoja sekä yhteiskuntataitoja, kunnes osaaminen mahdollistaa siirtymisen päättövaiheen opintoihin. Aikuisten perusopetuksen järjestäjiä ovat kunnat, kansanopistot ja muut yksityiset toimijat.</p>

<p>Toisen asteen koulutuksen järjestäjät</p>	<p>Toisen asteen koulutuksen tarjoajat vastaavat sekä nuorille että aikuisopiskelijoille suunnatusta yleissivistävästä lukiokoulutuksesta (sis. erikoislukiot ja painotetut lukio-opinnot) ja ammatillisesta koulutuksesta (sis. perus-, ammatti- ja erikoisammattitutkinnot, lisä- ja täydennyskoulutus, lyhyt- ja lupakoulutus yms.). Koulutuksen tarjoajat vastaavat myös opintoihin liittyvästä opinto-ohjauksesta, erityistukea tarvitsevien palveluista ja valmentavasta koulutuksesta, ts. työhön ja itsenäiseen elämään valmentavasta koulutuksesta (TELMA) ja tutkinto-koulutukseen valmentavasta koulutuksesta (TUVA), sisältäen lukiokoulutukseen valmentavan koulutuksen (LUVA) ja ammatilliseen koulutukseen valmentavan koulutuksen (VALMA).</p>
<p>Ammatti-korkeakoulut</p>	<p>Ammattikorkeakouluissa annetaan alempaan ja ylempään korkeakoulututkintoon johtavaa opetusta ja ammatillista opettajankoulutusta. Ammattikorkeakoulut voivat järjestää myös erikoistumiskoulutusta, tutkintojen osia sisältävää koulutusta täydennyskoulutuksena, avoimena ammattikorkeakouluopetuksena tai muutoin erillisinä opintoina sekä muuta täydennyskoulutusta. Ammattikorkeakoulut voivat järjestää maahanmuuttajille maksutonta koulutusta, jonka tavoitteena on antaa kielelliset ja muut tarvittavat valmiudet ammattikorkeakouluopintoja varten. Ammattikorkeakoulut voivat järjestää tilauskoulutusta. Ammattikorkeakoulut tarjoavat myös erilaisia muita työllisyyttä ja elinkeinotoimintaa tukevia palveluita (esim. tutkimus-, asiantuntija- ja kehityspalvelut, tietoaineistot, kumppanuusyhteistyö, opiskelijaprojektit ja -työvoima, ura- ja rekrytointipalvelut, ainejärjestö- ja alumnitoiminta, kansainvälinen toiminta).</p>
<p>Yliopistot</p>	<p>Yliopistoissa voidaan suorittaa alempia ja ylempiä korkeakoulututkintoja sekä tieteellisiä ja taiteellisia jatkotutkintoja. Yliopistot voivat järjestää myös erikoistumiskoulutusta, tutkintojen osia sisältävää koulutusta täydennyskoulutuksena, avoimena yliopisto-opetuksena tai muutoin erillisinä opintoina sekä muuta täydennyskoulutusta. Yliopistot voivat järjestää tilauskoulutusta. Yliopistot tarjoavat myös erilaisia muita työllisyyttä ja elinkeinotoimintaa tukevia palveluita (tutkimus-, asiantuntija- ja kehityspalvelut, tietoaineistot, kumppanuusyhteistyö, opiskelijaprojektit ja -työvoima, ura- ja rekrytointipalvelut, ainejärjestö- ja alumnitoiminta, kansainvälinen toiminta).</p>

<p>Vapaan sivistystyön toimijat</p>	<p>Vapaan sivistystyön toimijat (kansanopistot, kansalaisopistot, kesäyliopistot, liikunnan koulutuskeskukset sekä opintokeskukset) tarjoavat omaehtoista koulutusta eri elämäntilanteisiin liittyen. Vapaan sivistystyön oppilaitokset voivat tarjota esim. kansalaistaitoihin valmentavia ja yhteiskunnallisia opintoja, yleissivistäviä opintoja sekä harrastuksellista, omaan mielenkiintoon perustuvaa tietojen ja taitojen kartuttamista. Maahanmuuttajien omaehtoinen luku- ja kirjoitustaidon ja muun kotouttavan suomen/ruotsin kielen koulutus on tärkeä osa vapaan sivistystyön oppilaitosten koulutustarjontaa. Vapaana sivistystyönä järjestettävän koulutuksen tavoitteena on edistää ihmisten monipuolista kehittymistä, hyvinvointia sekä kansanvaltaisuuden, moniarvoisuuden, kestävän kehityksen, monikulttuurisuuden ja kansainvälisyyden toteutumista.</p>
<p>Opetushallitus</p>	<p>Opetushallitus tarjoaa esim. koulutukseen liittyviä digitaalisia palveluita (opintopolku.fi-tietopalvelu ja jatkuvan oppimisen digitaalinen palvelukokonaisuus), kansainvälistymispalveluita yksilöille ja organisaatioille, valtionavustuksia ja rahoitusta, Study in Finland -tietopalvelua kansainvälisille opiskelijoille, tutkintojen tunnustamista, yleisiä kielitutkintoja sekä tieto-, koulutus ja konsultointipalveluita opetusalan ammattilaisille.</p>
<p>Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskus</p>	<p>Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskus mm. analysoi työelämän osaamis- ja työvoimatarpeita, hankkii ja rahoittaa valtionavustuksilla työikäisille tarkoitettuja koulutuksia, tukee alueellista ja muuta yhteistyötä, kehittää tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluja sekä osallistuu jatkuvan oppimisen digitaalisen palvelukokonaisuuden kehittämiseen.</p>
<p>Tutkimuslaitokset sekä tieteen ja tutkimuksen yhteistyöorganisaatiot</p>	<p>Tutkimuslaitoksiin sekä tieteen ja tutkimuksen yhteistyöorganisaatioihin lukeutuvat esim. yliopistot, akatemit ja tiedejärjestöt, valtion tutkimuslaitokset sekä tilastokeskus. Organisaatiot tarjoavat tutkimustietoa palvelujärjestelmän kehittämisen tueksi sekä erilaisia tutkimus- ja rahoituspalveluita.</p>
<p>ELY-keskus</p>	<p>ELY-keskuksella on rooli jatkuvan oppimisen alueellisessa koordinaatiossa oppilaitosten, muiden palveluntuottajien, yritysten, kunnallisten toimijoiden, työvoimaviranomaisten ja muiden sidosryhmien välillä.</p>

<p>Yksityisen sektorin koulutuspalveluiden tarjoajat</p>	<p>Yksityisen sektorin toimijat tuottavat markkinaehtoisesti erilaisia koulutuspalveluita (esim. ammatilliset kurssit ja koulutukset, sertifiointit, kieli- ja viestintäkoulutukset, valmennukset) sekä toimivat erilaisten julkisten koulutuspalveluiden tuottajina. Yksityisen sektorin toimijoiden palvelutarjonta vaihtelee paikallisesti ja alueellisesti.</p>
<p>Kolmannen sektorin koulutusta ja työelämäyhteistyötä tukevat toimijat</p>	<p>Kolmannen sektorin koulutusta ja työelämäyhteistyötä tukevaa toimintaa on esim. koulutusta ja ammattiosaamisen kehittämistä tukevien järjestöjen toiminta, ammatti- ja elinkeinojärjestöjen toiminta sekä erilaisten paikallisten koulutukseen ja työmarkkinoihin liittyvien yhteistyöverkostojen toiminta. Kolmannen sektorin toimijat voivat tarjota esim. tietoa, neuvontaa, koulutusta, asiantuntijapalveluita sekä tapahtumia ja verkostoja. Kolmannen sektorin toiminnan sisältö ja laajuus vaihtelevat paikallisesti ja alueellisesti.</p>

Maahanmuutto ja kotoutumisen edistäminen

Maahanmuuton ja kotoutumisen edistämisen palvelut kytkeytyvät työvoimapalveluihin kiinteällä tavalla. Palveluilla pyritään mahdollistamaan maahanmuuttajan mahdollisimman nopea ja sujuva polku osaksi työelämää, minkä vuoksi ne limittyvät monilta osin työvoimapalveluiden kanssa. Maahanmuuton ja kotoutumisen edistämisen palveluekosysteemiin liittyviä toimijoita ja niiden tarjoamia palvelukokonaisuuksia ovat esimerkiksi:

Toimija	Palvelukokonaisuuksien sidokset
<p>Kunnan kotoutumisen edistämisestä vastaava viranomainen</p>	<p>Kunnalla on kotoutumislain mukaan kokonaisvastuu maahanmuuttajien kotoutumisen edistämisestä paikallistasolla. Työvoimaviranomainen vastaa työttöminä työnhakijoina olevien kotoutumisen edistämisestä, minkä lisäksi kunnalla on lakisääteisiä tehtäviä työvoiman ulkopuolella olevien sekä tiettyjen haavoittuvassa asemassa olevien (esim. muutoin kuin tilapäisesti toimeentulotukea saavat, lasten kotihoidon tukea saavat henkilöt sekä ne kansainvälistä suojelua saavat ja ihmiskaupan uhrin, jotka eivät ole rekisteröityneet työnhakijoiksi) maahanmuuttajien kotoutumisen edistämisestä. Työvoimaviranomaisen ja kunnan mahdollisen muun viranomaisen järjestämät alkuvaiheen kotoutumispalvelut muodostavat jatkossa kunnan kotoutumisohjelman, johon sisältyy vähintään osaamisen ja kotoutumisen palvelutarpeen arviointi, kotoutumissuunnitelma, monikielinen yhteiskuntaorientaatio, suomen ja ruotsin kielen osaamista,</p>

	<p>luku- ja kirjoitustaitoa, yhteiskunta- ja työelämävalmiuksia sekä työllistymistä ja yrittäjyyttä edistäviä opintoja, ohjausta ja neuvontaa sekä kotoutumiskoulutuksen kielitaidon päättöttestaus. Kunnan kotoutumisen edistämisestä vastaava viranomainen vastaa palvelutarpeen arvioinnista ja kotoutumissuunnitelman laatimisesta sekä kotoutumisen edistämisen palveluista työvoiman ulkopuolella oleville maahanmuuttajille. Työvoiman ulkopuolella oleville kotoutuja-asiakkaille suunnattuja palveluita voidaan toteuttaa myös työvoimaviranomaisen toimesta ja niitä voidaan myös järjestää yhteisesti sekä työvoimapalveluiden asiakkaina oleville että työvoiman ulkopuolella oleville. Kotoutumisen edistämisessä hyödynnetään myös laajasti työvoimapalveluiden (ks. <i>työllisyys</i>), koulutuksen (ks. <i>koulutus</i>) sekä sosiaali- ja terveydenhuollon (ks. <i>sosiaali- ja terveydenhuolto</i>) palveluvalikoimaa.</p>
<p>International Housen, TalentHUB:it, maahanmuuttajien osaamiskeskukset tms. toimijat</p>	<p>International Housen, TalentHUB:ien ja maahanmuuttajien osaamiskeskusten kaltaiset toiminnot ja toimintamallit kokoavat maahanmuuttajille ja kotoutujille tarkoitettuja palveluita organisaatorajat ylittävästi ja yhdistävät niitä sujuviksi palveluluiksi. Toiminnot tarjoavat esimerkiksi tieto- ja neuvontapalveluita, viranomaispalveluita, kansainvälisen rekrytoinnin palveluita sekä osaamisen tunnistamisen ja kehittämisen palveluita helposti saatavina kokonaisuuksina saman konseptin alla mahdollistaen maahantulijan vaivattoman pääsyn tarkoituksenmukaisten palveluiden äärelle. Palveluita tarjotaan niin maahan muuttaneille tai muuttamista harkitseville henkilöille, työnantajille kuin yhteistyökumppaneille. Toimintojen palveluvalikoima vaihtelee käytännössä paikallisesti.</p>
<p>Muut paikalliset kansainvälisyyttä, asettautumista ja kotoutumista edistävät toiminnot</p>	<p>Kunnalla voi olla lisäksi omia paikallisia kansainvälisyyttä, asettumista ja kotoutumista edistäviä toimintoja, esimerkiksi osana kunnan muuta kansainvälisyystoimintaa tai yhteistyössä paikallisten kolmannen sektorin toimijoiden kanssa.</p>
<p>ELY-keskus</p>	<p>ELY-keskuksen tehtäviä maahanmuuttoon ja kotoutumisen palveluihin liittyen ovat mm. maahanmuuton ja kotoutumisen alueellinen yhteistyö, kehittäminen, seuranta ja valvonta, kuntaan ohjaamisen alueellinen suunnittelu ja kansainvälistä suojelua saavien kuntaan ohjaaminen sekä kuntien ja hyvinvointialueiden tukeminen ja neuvonta kotoutumisen edistämisessä.</p>

<p>KEHA-keskus</p>	<p>KEHA-keskuksen vastuulla on maahanmuuttoon ja kotoutumiseen liittyviä valtakunnallisia tehtäviä. KEHA-keskuksen tehtävänä on kotoutumisen edistämisen tuloksellisuuden ja toimivuuden seuranta ja arviointi sekä tuottaa sitä koskevaa tietoa, kotoutumisen edistämisen valtakunnallinen osaamisen ja palveluiden kehittämisen ja palveluiden yhteensovittamisen tuki, kotoutumislain toimeenpanoon liittyvä oikeudellinen neuvonta sekä muu kuntien ja muiden kotoutumisen edistämisen toimijoiden valtakunnallinen tuki kotoutumisen ja asettautumisen edistämisessä. Lisäksi KEHA-keskuksella on kotoutumislain mukaisten korvausten käsittelyyn ja maksamiseen liittyviä tehtäviä ja kotoutumisen valtakunnallisten tietojärjestelmäpalveluiden ylläpito- ja kehittämistehtäviä.</p>
<p>KEHA-keskus ja Work in Finland</p>	<p>KEHA-keskuksen tehtävänä on lisäksi osaajien maahanmuuton ja työvoiman liikkuvuuden edistäminen yhdessä Business Finlandin kanssa. Jatkossa KEHA-keskus ylläpitää ja kehittää tietojärjestelmiä ja alustoja, jotka tukevat kansainvälistä rekrytointia, kokoaa ja ennakoii valtakunnallisesti ulkomaisen työvoiman tarpeita sekä kokoaa ylläalueellisesti tietoja kansainväliselle rekrytoinnille avoimista työpaikoista. KEHA-keskuksen tehtäviin kuuluu jatkossa myös kansainvälisen rekrytoinnin työnantaja- ja henkilöasiakasneuvonta sekä tiedottaminen Suomen työelämästä. KEHA-keskus voi myös hankkia palveluita, joilla edistetään osaajien maahanmuuttoa ja työvoiman saantia ulkomailta. Tällaisia palveluja olisivat esimerkiksi lähtömaakoulutukset ja ammattitaidon testaus lähtömaissa.</p>
<p>Kotoutumisen osaamiskeskus (TEM)</p>	<p>Kotoutumisen osaamiskeskus tuottaa ja välittää tietoa kotoutumisesta päätöksentekijöille, viranomaisille, kotoutumisen parissa toimiville ja kotoutumistyötä tekeville ammattilaisille mm. tuottamalla lainsäädäntöön liittyvää tietoaineistoa, tutkimustietoon perustuvaa tietoa, hyviä käytäntöjä sekä kumppanuustyötä tukevaa materiaalia, työvälineitä, koulutuksia ja hyviä käytäntöjä.</p>
<p>Maahanmuuttovirasto</p>	<p>Maahanmuuttoviraston vastuulla ovat ulkomaalaisiin liittyen mm. oleskeluluvat, EU-kansalaisten rekisteröinti, työnantajien palvelut, turvapaikkaasiat ja kansalaisuusasiat. Virasto toteuttaa Suomen maahanmuuttopolitiikkaa sekä tuottaa tietopalveluita tueksi poliittiseen päätöksentekoon sekä kansallista ja kansainvälistä yhteistyötä varten.</p>

<p>Muut maahanmuuttoasioita hoitavat valtion viranomaiset</p>	<p>Muita maahanmuuttoon ja kotoutumisen edistämiseen liittyviä viranomaisia, joiden kanssa maahan- tulija asioi, ovat mm. Digi- ja väestötietovirasto (rekisteröintiasiat), Poliisi (henkilötodistusten myöntäminen) Opetushallitus (Study in Finland, tutkintojen tunnustaminen, yleiset kielitutkinnot) sekä Valvira (ammattinharjoittamisoikeudet tai ammattinimikkeen käyttöoikeudet).</p>
<p>Yksityisen sektorin kotoutumiseen liittyvien palveluiden tarjoajat</p>	<p>Yksityisen sektorin toimijat tuottavat markkinaehtoisesti erilaisia maahanmuutossa ja kotoutumisen edistämiseksi tarvittavia palveluita sekä toimivat erilaisten julkisten palveluiden tuottajina. Yksityisen sektorin toimijoiden palvelutarjonta vaihtelee paikallisesti ja alueellisesti.</p>
<p>Kolmannen sektorin kotoutumista tukevat toimijat</p>	<p>Kolmannen sektorin kotoutumista tukevaa toimintaa on esim. osallisuutta ja kotoutumista tukeva järjestötoiminta mukaan lukien vapaaehtois- ja maahanmuuttajajärjestöjen toiminta. Kolmannen sektorin toimijat tarjoavat esimerkiksi neuvontaa, koulutusta, tulkkausta ja arjen tukea, verkostoitumista sekä osallisuutta ja hyvinvointia erilaisen ajanviete- ja harrastetoiminnan kautta. Kolmannen sektorin toiminnan sisältö ja laajuus vaihtelevat paikallisesti ja alueellisesti.</p>
<p>Työllisyyden, elinkeinotoiminnan, koulutuksen sekä sosiaali- ja terveydenhuollon toimijat</p>	<p>Maahanmuuton ja kotoutumisen edistämisen palvelukokonaisuuksissa on olennaisia linkkejä ennen kaikkea <i>työllisyyden</i> (esim. Work in Finlandin kv-rekrytoinnin palvelut), <i>elinkeino-</i> <i>toiminnan</i> (esim. yrityksille suunnatut kansainvälistymispalvelut), <i>koulutuksen</i> (esim. Study in Finland ja koko koulutuksen palvelutarjonta kotoutujille) sekä <i>sosiaali- ja terveydenhuollon</i> (esim. hyvinvointialueiden palvelut maahanmuuttajille ja Kelan kansainvälisten tilanteiden palvelut) palveluekosysteemeihin.</p>

Sosiaali- ja terveydenhuolto

Sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut liittyvät työvoimapalveluihin eri tavoin. Palvelut kytkeytyvät toisiinsa kiinteästi erityisesti työllistymisen monialaisen edistämisen palveluiden sekä työttömyysturvapalveluiden kautta. Niillä on kytkös myös ennakoivaan hyvinvoinnin tukemiseen ja työvoiman työkyvyn ylläpitoon. Sosiaali- ja terveydenhuollon palveluekosysteemiin liittyviä toimijoita ja niiden tarjoamia palvelukokonaisuuksia ovat esimerkiksi:

Toimija	Palvelukokonaisuuksien sidokset
Hyvinvointialue	Hyvinvointialue vastaa kuntalaisten sosiaali- ja terveyspalveluista, joihin sisältyvät mm. perus- ja terveydenhuollon palvelut, erikoissairaanhoidon palvelut, työterveyshuolto, kuntouttava työtoiminta, työelämäosallisuutta tukevat palvelut, koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palvelut, koulu- ja opiskeluhuollon kuraattori- ja psykologipalvelut, työikäisten sosiaalipalvelut, maahanmuuttajien sosiaalipalvelut, perheiden sosiaalityö ja lastensuojelu sekä hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen asiantuntijapalvelut. Hyvinvointialue tekee yhteistyötä työvoimaviranomaisen kanssa erityisesti työllistymistä edistävään monialaiseen tukeen sekä kotoutumisen edistämisen monialaiseen tukeen liittyvissä asioissa.
Muut terveydenhuollon palveluiden tuottajat	Muita terveydenhuollon palveluiden tuottajia ovat mm. opiskeluterveydenhuollon palveluita korkeakouluopiskelijoille tarjoava YTHS sekä yksityiset työterveydenhuollon palveluntarjoajat.
Kela	Kela hoitaa Suomessa asuvien sosiaaliturvaa eri elämäntilanteissa. Kela tarjoaa asiakkailleen mm. työttömyysturvaa (työmarkkinatuki, muutosturvaraha, liikkumisavustus, vuorottelukorvaus), opintotukea, asumisen tukia ja toimeentulotukea, kansainvälisten tilanteiden palveluita, sairausajan palveluita, kuntoutuspalveluita ja vammaispalveluita. Kela tekee yhteistyötä työvoimaviranomaisen kanssa erityisesti työllistymistä edistävään monialaiseen tukeen liittyvissä asioissa.
Työttömyyskassat	Työttömyyskassat tarjoavat asiakkailleen työttömyysturvapalveluita. Työttömyyskassa maksaa jäsenilleen ansiosidonnaista työttömyyspäivärahaa sekä vuorottelukorvausta.
Työeläkelaitos tai yrittäjien ja maatalousyrittäjien eläkelaitos	Työeläkelaitokset tai yrittäjien ja maatalousyrittäjien eläkelaitokset tuottavat asiakkailleen eläkkeisiin liittyviä vakuutuspalveluita sekä mahdollisia työkykyyn ja hyvinvointiin liittyviä palveluita.

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos	Terveyden ja hyvinvoinnin laitos tarjoaa terveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen liittyen mm. analyysi- ja tutkimuspalveluita, apu- ja määrärahoja tutkimuksiin ja hankkeisiin, sosiaali- ja terveydenhuollon erityispalveluita, arkisto-, tieto- ja neuvontapalveluita sekä lupa-asioita.
Kunnan muut hyvinvointia ja terveyttä tukevat toiminnot	Kunnan muut hyvinvointia ja terveyttä edistävät toiminnot (ks. erityisesti <i>vapaa-aika ja osallisuus</i>) linkittyvät myös sosiaali- ja terveydenhuollon palvelukokonaisuuteen. Niiden roolina on tukea kuntalaisten yleistä hyvinvointia ja ennaltaehkäistä sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden tarvetta.
Yksityisen sektorin terveys- ja hyvinvointipalveluiden tarjoajat	Yksityisen sektorin toimijat tuottavat markkinaehtoisesti erilaisia terveys- ja hyvinvointipalveluita sekä toimivat erilaisten julkisten sosiaali- ja terveydenhuollon palveluiden tuottajina. Yksityisen sektorin toimijoiden palvelutarjonta vaihtelee paikallisesti ja alueellisesti.
Kolmannen sektorin sosiaali- ja terveysasioita edistävät toimijat	Kolmannen sektorin sosiaali- ja terveysasioita edistävää toimintaa on esim. kansallisten, alueellisten ja paikallisten sosiaali- ja terveysalan järjestöjen toiminta. Kolmannen sektorin toimijat tarjoavat esimerkiksi tietoa, neuvontaa, koulutusta, asiantuntijapalveluita sekä tapahtumia ja verkostoja erilaisiin sosiaali- ja terveysalan aihealueisiin liittyen. Kolmannen sektorin toiminnan sisältö ja laajuus vaihtelevat paikallisesti ja alueellisesti.

Asuminen ja ympäristö

Asumisen ja ympäristön palvelut kytkeytyvät työvoimapalveluihin ennen kaikkea kunnan yleisen elinvoiman tukemisen, vetovoiman lisäämisen, työvoiman ja työnantajien kuntaan sijoittumisen helpottamisen sekä työvoiman liikkuvuuden edistämisen kautta. Asumisen ja ympäristön palveluekosysteemiin liittyviä toimijoita ja niiden tarjoamia palvelukokonaisuuksia ovat esimerkiksi:

Toimija	Palvelukokonaisuuksien sidokset
Kunnan kaavoituksesta, infrastruktuurista ja ympäristöstä vastaavat toiminnot	Kunnan kaavoituksesta, infrastruktuurista ja ympäristöstä vastaavat toiminnot huolehtivat esimerkiksi kunnan alueen yleis- ja asemakaavoituksesta, tonteista ja rakentamisesta, liikenne-, katu- ja kaupunkisuunnittelusta, kunnallistekniikasta, viher- ja luontoalueista sekä ympäristönsuojelusta, terveydestä ja turvallisuudesta. Toiminnoilla luodaan niin potentiaalisen työvoiman kuin potentiaalisten työnantajien sijoittumisen ja viihtymisen edellytyksiä kunnan alueelle.

Kunnan asuntotuotannosta vastaava toiminto tai kunnallinen vuokra-asuntoyhtiö	Kunnan asuntotuotannosta vastaava toiminto tai kunnallinen vuokra-asuntoyhtiö voi tarjota asumisen palveluita (esim. ARAVA-rahoitteiset tai va-paaraohitteiset vuokra-asunnot sekä asumisoikeus-asunnot). Mainituilla toiminnoilla vastataan koh-tuuhintaisten asuntojen kysyntään kunnan alueella sekä helpotetaan osaltaan työvoiman liikkuvuutta ja sijoittumista kuntaan.
Kunnan joukkoliikenteestä vastaava toiminto tai seudullinen joukkoliikenneyhtiö	Kunnan joukkoliikenteestä vastaava toiminto tai seudullinen joukkoliikenneyhtiö voi tarjota julki-sen liikenteen palveluita kunnan tai seudun alu-eelle. Mainituilla toiminnoilla vastataan liikkumi-sen tarpeisiin parantaen työssäkäynnin edellytyksiä niin kunnan sisällä kuin seudullisesti laajemmalla työssäkäyntialueella.
ELY-keskus	ELY-keskus ohjaa omalta osaltaan alueiden käyt-töä ja rakentamista, hoitaa alueellisen liikennejär-jestelmän kehittämistä, tiestön suunnittelua ja yllä-pittoa sekä ympäristön- ja luonnonsuojelua.
Muut maankäytön suunnitteluun liittyvät toimijat	Muita maankäytön suunnitteluun liittyviä ja siihen vaikuttavia toimijoita ovat mm. maakuntien liitot (esim. maakuntaohjelma ja maakuntakaavoitus) ja Metsäkeskus (esim. alueiden käytön suunnittelu ja luvat, luonnonsuojelualueet ja kansallispuistot, ympäristön- ja luonnonsuojelu).
Kela	Kela tukee asumista ja työn perässä muuttamista mm. liikkuvuusavustuksella ja asumisen tuen pal-veluilla (ks. <i>sosiaali- ja terveydenhuolto</i>), edistäen omalta osaltaan työnvoiman liikkumista alueille, joilla on työvoiman tarvetta.
Yksityisen ja kolmannen sektorin asumisen ja ympäristön palveluiden tarjoajat ja toimijat	Yksityisen ja kolmannen sektorin palveluiden tar-joajat ja toimijat tuottavat asumiseen ja ympäris-töön liittyviä palveluita markkinaehtoisesti (esim. yksityishenkilöiden ja yksityisten vuokra-asuntoyhtiöiden asuntotarjonta vapailla vuokra-asuntomarkkinoilla, vuokran- ja kiinteistönvälittä-jien tai vuokran- tai kiinteistönvälityksen markki-napaikkojen palvelut) tai kohdennetusti tietyn vii-teryhmän tueksi (esim. opiskelija-asuntosäätiöiden asuntotarjonta, nuorisoasumisen palvelut, palvelu-asuminen yms. erityistä tukea vaativien ryhmien asumisen palvelut ja asumisvalmennukset). Yksi-tyisen ja kolmannen sektorin toiminnan sisältö ja laajuus vaihtelevat paikallisesti ja alueellisesti.

Vapaa-aika ja osallisuus

Vapaa-ajan ja osallisuuden palvelut kytkeytyvät työvoimapalveluihin ennen kaikkea kunnan yleisen elinvoiman tukemisen, vetovoiman lisäämisen sekä erityisesti nuorille suunnattujen palveluiden ja osallisuutta edistävien palvelukonseptien kautta. Vapaa-ajan ja osallisuuden palveluekosysteemiin liittyviä ja niiden tarjoamia palvelukokonaisuuksia ovat esimerkiksi:

Toimija	Palvelukokonaisuuksien sidokset
Nuorten monialaisen tuen yhteispalvelu (ent. Ohjaamot), etsivä nuorisotyö, nuorten työpajatoiminta tms.	<p>Nuorten monialaisen tuen yhteispalvelu, etsivä nuorisotyö ja nuorten työpajatoiminta ovat toimintamuotoja, joilla tuetaan erityisesti nuorten osallisuutta, tavoittamista ja tarpeellisten palveluiden saantia niitä tarvitseville matalalla kynnyksellä. Toimintaan liittyviä tavoitteita ovat esimerkiksi nuorten työhön, koulutukseen tai muuhun toimintaan siirtymisen sujuvoittaminen, toimintakyvyn ja elämänhallinnan edistäminen sekä monialaisten palveluiden kokoaminen. Palveluiden sisältö ja laajuus voi vaihdella paikallisesti.</p> <p><i>Nuorten monialaisen tuen yhteispalvelu</i> (ent. <i>Ohjaamona</i> tunnettu palvelukonsepti; uudessa lainsäädännössä viitataan Ohjaamojen sijaan jatkossa Ohjaamojen tyyppiseen yhteispalveluun) on alle 30-vuotiaiden matalan kynnyksen monialainen palvelupiste, joka tarjoaa tietoa, neuvontaa, ohjausta sekä palveluja työhön, koulutukseen ja arkeen liittyvissä asioissa. Yhteispalvelu tarjoaa tietoa ja ohjausta nopeasti ja nuoren yksilölliset tarpeet huomioiden.</p> <p><i>Etsivä nuorisotyö</i> auttaa alle 29-vuotiaita nuoria, jotka ovat koulutuksen tai työmarkkinoiden ulkopuolella tai jotka tarvitsevat tukea saavuttaakseen tarvitsemansa palvelut. Etsivä nuorisotyö voi vastaanottaa ilmoituksia mm. nuorelta itseltään tai muilta viranomaisilta, jotka arvioivat saamiensa tietojen perusteella nuoren tarvitsevan tukea päästäkseen tarvittavien palveluiden piiriin.</p> <p><i>Nuorten työpajat</i> tukevat alle 29-vuotiaita nuoria koulutukseen, työelämään ja elämänhallintaan liittyvissä asioissa. Nuorten työpaja voi auttaa nuoria löytämään työpaikan, opiskelupaikan tai muun kestävän ratkaisun elämäänsä. Nuorten työpajassa nuori voi esim. kokeilla erilaisia töitä sekä tutustua eri aloihin ja ammatteihin.</p>

<p>Muut kunnan nuorisopalveluiden toiminnot</p>	<p>Muita kunnan nuorisopalveluiden toimintoja voivat olla esim. nuorisotilat, nuorille suunnattu harrastus-, kerho-, leiri yms. toiminta, koulujen nuorisotyö ja liikkuva nuorisotyö. Palveluilla tuetaan mm. nuorten osallisuutta, kasvua, itsenäistymistä, hyvinvointia ja toimintaedellytyksiä. Palveluiden sisältö ja laajuus vaihtelee paikallisesti.</p>
<p>Kunnan kulttuuri- ja liikuntapalveluiden toiminnot</p>	<p>Kunnan kulttuuri- ja liikuntapalvelut edistävät hyvinvointia. Kulttuuritoiminnot voivat sisältää mm. kirjastot, taidepalveluita (museot, galleriat ja näyttelyt, teatteri ja musiikki, kulttuuriympäristöt ja julkinen taide), taiteen perusopetusta ja muuta kulttuuritoimintaa. Liikuntatoiminnot voivat sisältää esim. liikuntapaikkoja, ulkoilu- ja virkistysalueita sekä ohjatun liikunnan palveluita. Palveluiden sisältö ja laajuus vaihtelee paikallisesti.</p>
<p>Kunnan osallisuutta ja kuntademokratiaa edistävät toiminnot</p>	<p>Kunnan osallisuutta ja kuntademokratiaa edistävien toimintojen tavoitteena on edistää kuntalaisten osallisuutta ja vaikuttamismahdollisuuksia, sekä hyödyntää kuntalaisia voimavarana esim. kunnan toiminnan ja palveluiden kehittämisessä asiakaslähtöisesti. Kunnan osallisuutta ja kuntademokratiaa tukeviin toimintoihin voi liittyä esim. viestinnän ja hallinnon tietojen avoimuus, kuntalaisaloitteet, osallistava päätöksenteko ja budjetointi, mielipidekyselyt, keskustelu- ja kuulemistilaisuudet, yhteiskehittäminen, paikallisten asukas-yhdistysten toiminta ja paikallisjärjestöjen toiminnan tuki sekä nuorisovaltuuston toiminta. Toiminnan sisältö ja laajuus voi vaihdella paikallisesti.</p>
<p>Taiteen edistämiskeskus</p>	<p>Taiteen edistämiskeskus mm. jakaa apurahoja sekä tuottaa julkisen taiteen, kulttuurihyvinvoinnin ja kuntien kulttuuritoiminnan asiantuntijapalveluja.</p>
<p>Yksityisen ja kolmannen sektorin palveluiden tarjoajat ja toimijat</p>	<p>Yksityisen ja kolmannen sektorin palveluiden tarjoajat ja toimijat edistävät vapaa-aikaa ja osallisuutta tarjoamalla erilaisia palveluita markkinaehtoisesti (esim. kaupalliset palvelut) tai järjestämällä erilaista harrastustoimintaa (esim. kulttuuri- ja liikuntaharrastukset sekä muu harrastustoiminta) ja muuta yhdistystoimintaa (esim. ammatti- ja elinkeinoyhdistykset, harraste- ja ajanvieteyhdistykset, asukas-yhdistykset, poliittiset yhdistykset, hyväntekeväisyisyhdistykset tai eri sosiaaliryhmien asioihin keskittyvät yhdistykset). Yksityisen ja kolmannen sektorin toiminnan sisältö ja laajuus vaihtelevat paikallisesti ja alueellisesti.</p>

Yleiset palvelut

Edellä mainittujen palvelusektorisidonnaisten palveluiden lisäksi työvoimaviranomainen voi hyödyntää eri toimijoiden yleisiä toimialariippumattomia julkishallinnon palveluita, joita ei ole mahdollista kuvata tässä kattavasti. Yleisiin palveluihin lukeutuvat esimerkiksi:

- Paikallis- ja aluehallinnon tuen palvelut ja toiminta (esim. kuntien omat, hyvinvointialueiden, maakuntien liittojen, Kuntaliiton, ELY-keskusten ja aluehallintovirastojen erilaiset tieto-, tuki-, ohjaus-, neuvonta- ja valvontapalvelut, paikallisen ja alueellisen yhteistyön koordinointi- ja verkostotoiminta, ...)
- Valtion virastojen palvelut ja toiminta (esim. Valtiokonttorin julkishallinnon palvelut, Tilastokeskuksen tietopalvelut, Kansallisarkiston arkistoinnin palvelut ja tietopalvelut, Digi- ja väestötietoviraston rekisteripalvelut ja kansalliset digitaaliset palvelut, Patentti- ja rekisterihallituksen rekisteripalvelut, tiedonhallintalautakunnan suositukset, Verohallinnon veronsaajien palvelut, muutoksenhakulautakuntien toiminta, tuomioistuinten toiminta, poliisin ja suojelupoliisin toiminta, ...)
- Valtioneuvoston ja ministeriöiden ohjaus, toiminta sekä eri hallinnonalojen palvelut julkishallinnon toimijoille